

2007 kovo 15
Nr. 5

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežiaus Benedikto XVI homilija Pelenų dieną (2007 m. vasario 21 d.)	2
Benediktas XVI apie Marijos šventoves	3
Benediktas XVI apie prigimtinių įstatymą	4
Popiežius Benediktas XVI apie Atgailos sakramentą	5

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	7
Arkivyskupo S. Tamkevičiaus spaudos konferencija	8
Kaišiadorių vyskupijos kunigų susirinkimas	10
Konferencijoje gvildentos senų ir vienišų žmonių problemos	11
Eucharistijos šventė	12
Paminėtos kun. Česlovo Kavaliausko mirties 10-osios metinės	13
Mons. jubil. Vincento Vėlavičiaus mirties 10-osios metinės	13

Homilijos

MALONĖ DIDESNĖ UŽ NUODĖMĘ V gavėnios sekmadienis (C)	15
DIEVAS ANT KRYŽIAUS Verbų sekmadienis (C)	16

Ganytojo žodis

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis HOMILIJA KOVO 11-OSIOS PROGA	17
---	----

Straipsniai

DIEVO ŽODŽIO SKAITYMAS (V)	18
----------------------------	----

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius: krikščionys privalo ginti teisę į gyvybę	24
ES studija apie religijos reikšmę piliečių gyvenimui	24
Filmas apie „Jėzaus kapą“ – „fantazinė archeologija“	24

Popiežiaus Benedikto XVI homilija Pelenų diena (2007 m. vasario 21 d.)

Brangūs broliai ir seserys!

Atgailos procesija ižengėme į griežtą gavėnios aplinką, o Eucharistijos šventimo pradžioje ką tik meldėme Viešpatį padėti „krikščioniškąją gyvenimo kovą pradėti šventu pasninku, kad susitvardymas padarytų mus tvirtus grumtis su piktojo pagundomis“ (plg. *Pradžios malda*). Kai ant mūsų galvų netrukus bus pabarsyta pelenų, dar kartą aiškiai išgirsime kvietimą atsiversti, kurį galima išreikšti dvejopa formule: „Atsiverskite ir tikėkite Evangelija“ ir „Atmink, žmogau, jog dulkė esi ir dulkėmis virsi“. Dėl simbolių ir biblinių bei liturginių tekstų gausos Pelenų diena laikoma „vartais“ į gavėnią. Iš tiesų šiandienė liturgija ir ją ženklinantys gestai sudaro visumą, kuria glaustai iš anksto perteikiamas viso gavėnios meto veidas. Laikydamosi tradicijos, Bažnyčia nesitenkina gavėnios kelio dvasinių bei liturginių temų pateikimu, bet ir nurodo asketines bei praktines priemones, padedančias juo vaisingai žengti.

„Grįžkite pas mane visa savo širdimi, pasninku, verksmu ir raudojimu.“ Šiais žodžiais, paimtais iš pranašo Joelio knygos (2, 12), prasideda pirmasis skaitinys. Tuo laiku Judo žemę slėgusios kančios bei negandos verčia šventąjį autorių raginti išrinktąją tautą atsiversti, tai yra kupinai vaikiško pasitikėjimo grįžti pas Viešpatį ir persiplėšti širdis, o ne drabužius. Juk jis, primena pranašas, iš tikrųjų yra „maloningas ir gailėstingas, kantrus ir kupinas gerumo, pasirengęs atleisti, o ne bausti“ (2, 13). Kvietimas, Joelio adresuojamas klausytojams, skirtas ir mums, brangūs broliai ir seserys. Nesvyruodami susigrąžinkime nuodėmės pražudytą draugystę su Dievu; susitikdami su Viešpačiu, patiriame jo atleidimo džiaugsmą. Ir tarsi atsiliepdami į pranašo žodžius, atliepiamojoje psalmėje tariame: „Pasigailėk mūsų, Viešpatie: mes esame tau nusidėję.“ Giedodami 50 psalmę, didžiąją atgailos psalmę, kreipėmės į dieviškąją gailėstingumą; prašėme Viešpaties, kad jo meilės jėga grąžintų mums buvimo išgelbėtiems džiaugsmą.

Šia dvasia pradėdame gavėnios malonės laiką, kad, kaip mums antrajame skaitinyje primena šv. Paulius, per Jėzų Kristų būtume sutaikinti su Dievu. Apaštalas Paulius pateikia save kaip Kristaus pasiuntinį ir aiškiai parodo, jog būtent per Kristų nusidėjėliui, taigi kiekvienam iš mūsų, siūloma tikro sutaikinimo malonė. Jis sako: „Tą, kuris nepažino nuodėmės, jis dėl mūsų pavertė nuodėme, kad mes jame taptume Dievo teisumu“ (2 Kor 5, 21). Vienintelis Kristus gali kiekvieną nuodėmės situaciją paversti malonės naujybe. Būtent

todėl Pauliaus Korinto krikščionims adresuojamas raginimas įgyja stiprų dvasinį atspalvį: „Kristaus vardu maldaujame: *Susitaikinkite su Dievu!*“ ir „Štai dabar malonės metas, štai dabar išganymo diena!“ (5, 20; 6, 2). Joelis apie būsimąją Viešpaties dieną kalbėjo kaip apie baisaus teismo dieną, tuo tarpu šv. Paulius, remdamasis pranašo Izaijo žodžiais, kalba apie „malonės metą“, „išganymo dieną“. Būsimoji Viešpaties diena tapo „šiandiena“. Baisioji diena virto Kristaus kryžiumi ir prisikėlimu, išgelbėjimo diena. Ir ši diena yra dabar, kaip išgirdome posmelyje prieš Evangeliją: „O, kad išgirstumėt šiandien, ką jums Viešpats byloja: *Tegu jūsų širdys nebūna storžievės.*“ Raginimas atsiversti, atgailauti šiandien nuskamba labai galingai, kad jo aidas lydėtų mus kiekvieną gyvenimo akimirsnį.

Tad Pelenų dienos liturgija mums parodo, kad pagrindinis gavėnios matmuo yra širdies atgręžimas į Dievą. Per tradicines pažymėjimo pelenų kryžiumi apeigas, kurias netrukus atliksime, mus pasiekia labai įtaigus kvietimas. Šioms apeigoms būdinga dvejopa reikšmė: pirmoji susijusi su vidiniu perkeitimu, atsivertimu ir atgaila, tuo tarpu antrąja primenamas žmogiškosios egzistencijos netikrumas; šitai nesunku suvokti iš šių gestų lydinčių dviejų skirtingų formulių. Čia, Romoje, Pelenų dienos atgailos procesija pajuda iš Šv. Anzelmo bažnyčios ir baigiasi šioje, Šv. Sabinos, bazilikoje, pirmosios gavėnios stotelės vietoje. Pravartu priminti, kad antikinė Romos liturgija gavėnios stotelėmis parodė nepakartojamą tikėjimo geografiją, besirėmusią idėja, kad Jeruzalė apaštalų Petro ir Pauliaus atvykimu bei šventyklos sugriovimu buvo perkelta į Romą. Krikščioniškoji Roma buvo suvokiama kaip Jėzaus laikų Jeruzalės miesto rekonstrukcija šia pusės miesto sienų. Ši nauja vidinė ir dvasinė geografija, tradicijoje išlikusi gavėnios „stotelinių“ bažnyčių pavidalu, yra nei tiesiog praeities priminimas, nei tuščias ateities nuvokimas. Priešingai, tikintiesiems taip norima padėti eiti vidiniu keliu, atsivertimo ir susitaikinimo keliu, vedančiu į dangiškosios Jeruzalės, kur gyvena Dievas, šlovę.

Brangūs broliai ir seserys, turime 40 dienų šiai nepaprastai asketinei bei dvasinei patirčiai pagilinti. Šiandieniam Evangelijos skaitinyje Jėzus rodo, kokios priemonės yra tinkamos autentiškai vidumi ir bendruomeniškai atsinaujinti: tai – artimo meilės darbai (išmalda), malda ir atgaila (pasninkas). Šios trys pagrindinės praktikos brangios ir žydų tradicijai, nes padeda padaryti žmones švarius Dievo akivaizdoje (plg. *Mt* 6, 1–6. 16–18). Šie išoriniai veiksmai – atliktini ne ieškant žmonių pritarimo, bet norint patikti Dievui – Dievo priimami, jei jais išreiškiamas širdies pasiryžimas jam kukliai ir dosniai tarnauti. Tai mums primenama vienoje iš dėkojimo giesmių, kur apie pasninką sakomi šie nepakartojami žodžiai: „ieiunio... mentem elevas!“ – „Tu pasninku... stiprini dvasią!“ (*IV Dėkojimo giesmė*).

Pasninko, kuriam mus šiuo intensyviu laiku kviečia Bažnyčia, laikomasi ne fizinės ar estetiškos prigimties sumetimais, jis kyla iš paties žmogaus poreikio – noro apsisvalyti, išlaisvinančio iš nuodijančio susitepimo nuodėmė ir blogiu, ugdančio sveiką atsižadėjimą, padedančių tikinčiajam ištrūkti iš savo „aš“ vergovės, darančio jį dėmesingesnį bei labiau linkusį klausytis Dievo ir tarnauti broliams. Dėl šios priežasties pasninkas ir kitos gavėnios meto praktikos krikščionių tradicijos laikomos dvasiniais kovos su blogiu, su blogomis aistromis bei ydomis „ginklais“. Norėčiau, kad šiuo atžvilgiu dar kartą nuskambėtų trumpas šv. Jono Aukšaburnio komentaras: „Žiemai baigiantis, sugrįžta gražus metų laikas, ir jūreivis leidžia laivą į vandenį, karėivis blizgina ginklus bei moko žirgą kovoti, valstietis galanda pjautuvą, atsigavęs keliautojas ruošiasi ilgai kelionei, o sportininkas nusimeta drabužius ir rengiasi varžyboms. Taip ir mes šios gavėnios pradžioje – tarsi grįžus dvasiniam pavasariui – kaip karėiviai valome ginklus, kaip valstiečiai galandame pjautuvus, kaip jūreiviai ruošiamės savo dvasios laivą atlaikyti beprasmių audrų bangas, kaip keliautojai vėl leidžiamės kelionėn dangaus link ir kaip sportininkai nusimetę drabužius rengiamės kovai“ (*Pamokslai Antiochijos tautai*, 3).

Žinioje gavėnios proga kviečiau šias keturiasdešimt ypatingos malonės dienų išgyventi kaip „Eucharistijos“ laiką. Semdamas iš neišsenkamo meilės šaltinio – Eucharistijos, kurioje Kristus atnaujina kryžiaus atperkama auka, kiekvienas krikščionis gali tvirtai tęsti šiandien iškilmingai pradedamą kelionę. Artimo meilės darbų (išmaldos), maldos ir pasninko, taip pat kitų nuoširdžių pastangų atsiversti didžiausia reikšmė ir didžiausia vertė glūdi Eucharistijoje, Bažnyčios gyvenimo ir išganymo istorijos centre ir viršūnėje. Šv. Mišių pabaigoje melsimės: „Tepagelbi, Viešpatie, mums šventoji komunija gavėnios pasninku tau patikti ir dvasia pasveikti.“ Prašykime Marijos mus lydėti, kad gavėnios pabaigoje, viduje atnaujinti ir su Dievu bei broliais susitaikinę, galėtume žvelgti į prisikėlusį Viešpatį. Amen.

Benediktas XVI apie Marijos šventoves

2007 m. vasario 22 d. popiežius Benediktas XVI Vatikane susitiko su Romos vyskupijos kunigais. Per susitikimą popiežius atsakė į kelis kunigų klausimus. Castel di Leva Dieviškosios Meilės šventovės klebono ir rektorius Pasquale Silla paklaustas, ko, jo manymu, reikėtų kuo veiksmingesniam Marijos šventovės misijos vykdymui laiduoti, popiežius atsakė:

<...> Pereinu prie pirmo klausimo. Man atrodo, kad jūs jau pats iš esmės atsakėte į klausimą, ką tokia šventovė gali padaryti... Žinau, jog galvoje turima romiečių labai mylima Marijos šventovė. Visada, kai lankausi šioje senoje šventovėje, pats patiriu šį amžių pamaldumą. Čia juntama ištisų kartų malda, tarsi ranka prisiliečiama prie motiniško Mergelės buvimo. Galima iš tikro gyvai susitikti su šimtamečiu pamaldumu Marijai, troškimais, poreikiais, kančiomis, taip pat su Marija susitinkančių kartų džiaugsmu. Ši šventovė, į kurią žmonės ateina su savo viltimis, klausimais, ieškojimais, kančiomis, yra esmingai svarbi Romos vyskupijai. Galime vis labiau matyti, kad visuotinėje Bažnyčioje, lygiai kaip ir Romos Bažnyčioje, šventovės yra gyvybės ir tikėjimo šaltinis. Savo šalyje esu dalyvavęs piligrimystėse pėsčiomis į mūsų nacionalinę šventovę Altöttinge. Tai didelis įvykis tautoje. Į trijų dienų piligriminę kelionę pėsčiomis pirmiausia leidžiasi jaunuoliai; jos metu jie gyvena maldos, sąžinės tyrimo aplinkoje, tam tikra prasme iš naujo krikščioniškai suvokia tikėjimą. Šios trys piligriminės kelionės pėsčiomis dienos yra maldos, išpažinties dienos, tikras kelias Mergelės, Dievo šeimos ir todėl Eucharistijos link. Žygiuodami pėsčiomis, jie eina susitikti su Mergele ir kartu su Viešpačiu Eucharistijoje, išpažintimi rengdamiesi vidiniam atsinaujinimui. Jie iš naujo išgyvena Viešpaties eucharistinę tikrovę – Viešpaties, kuris save dovanuoja taip, kaip Viešpačiui savo kūną dovanuoja Mergelė, atkeldama vartus įsikūnijimui. Mergelė atidavė savo kūną įsikūnijimui, taip padarydama galimą Eucharistiją, kurioje priimame Kūną, kuris pasauliui yra Duona. Eidami susitikti su Mergele, jaunuoliai mokosi atverti savo kūnus, patikėti Viešpačiui savo kasdienį gyvenimą. Jie mokosi tikėti, žingsnis po žingsnio tarti Viešpačiui „taip“.

Štai kodėl – grįžtant prie klausimo – sakiau, kad šventovė, kaip tokia, kaip **maldos, išpažinties, Eucharistijos šventimo vieta**, šiandienėje Bažnyčioje <...> yra didžiulė tarnystė. Todėl manau, kad esminė tarnystė, apie kurią konkrečiai kalbėjote, yra atsiverti kaip maldos, sakramentinio gyvenimo ir gailėstingumo meilės gyvenimo realizavimo vietai. Jei teisingai supratau, jūs kalbėjote apie keturis maldos matmenis. Pirmasis yra asmeninis matmuo. O čia kelią mums rodo Marija. Šventasis Lukas du kartus sako, kad Mergelė „dėmėjosi visus

šiuos dalykus ir svarstė juos savo širdyje“ (2, 19; plg. 2, 51). Ji puoselėjo dialogą su Dievu, su Dievo žodžiu, taip pat dėmėjosi įvykius, per kuriuos Dievas su ja kalbėjo. Jos *Magnificat* „nuauštas“ iš Šventojo Rašto žodžių ir liudija, kad Marija gyveno nuolatiniu dialogu su Dievo žodžiu ir taip pat su pačiu Dievu. Todėl natūralu, kad visą savo gyvenimą su Viešpačiu ji be paliovos kalbėjosi su Dievo Sūnumi ir trejybiniu Dievu. Marija taip pat moko mus asmeniškai kalbėtis su Viešpačiu, svarstant bei išlaikant savo širdyje Dievo žodžius, idant jie kiekvienam taptų tikru maistu. Marija mums yra maldos, asmeninio ir gilaus sąlyčio su Dievu mokytoja.

Antrasis matmuo, apie kurį kalbėjote, yra **liturginė malda**. Liturgijoje Viešpats moko mus melstis, iš pradžių dovanodamas mums savo žodį, vėliau, Eucharistijos maldoje, suvienydamas mus su savo gyvenimo, kryžiaus ir prisikėlimo slėpiniu. Šventasis Paulius kartą yra pasakęs, kad „nežinome, ko turėtume deramai melsti“ (*Rom 8, 26*): nežinome nei kaip melstis, nei ką pasakyti Dievui. Todėl Dievas dovanuoja mums maldos žodžius, kuriuos galime aptikti Psalmynė, didžiosiose šventosios liturgijos maldose ir pačioje Eucharistijos liturgijoje. Čia jis moko mus melstis. Įžengiamė į maldą, išaugusią amžių tėkmėje veikiant Šventosios Dvasios įkvėpimui, ir jungiamės prie Kristaus pokalbio su Dievu. Liturgija pirmiausia yra malda: iš pradžių klausymasis, po to atsakymas – tiek atliepiamojoje psalmėje, tiek Bažnyčios maldoje, tiek didžiojoje Eucharistijos maldoje. Švenčiame tinkamai, kai švenčiame „maldingai“ vienydamiesi su Kristaus slėpiniu ir Sūnaus pokalbiu su Tėvu. Jei taip Eucharistiją švenčiame – kaip iš pradžių klausymąsi, po to atsakymą, vadinasi, kaip maldą Šventosios Dvasios nurodytais žodžiais, – švenčiame ją tinkamai. O žmonės, patraukiami per mūsų bendrą maldą, įskaičiuojami tarp Dievo vaikų.

Trečiasis matmuo yra **liaudies pamaldumas**. Apie liaudies pamaldumą ir tai, kaip juo „vadovautis“, kalbama viename svarbiame Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacijos dokumente. Liaudies pamaldumas yra viena iš mūsų jėgų, nes tai maldos, giliai įsišaknijusios žmonių širdyse. Jos paliečia net nuo Bažnyčios gyvenimo atitolusius ir didelio supratimo apie tikėjimą nebeturinčius žmones. Kad liaudies pamaldumas taptų dabartiniu Bažnyčios gyvenimu, tereikia „apšviesti“ jo veiksmus, „apvalyti“ jo tradiciją.

Toliau – **Eucharistijos adoracija**. Esu labai dėkingas, kad Eucharistijos adoracija vis labiau atsinaujina. Per Vyskupų sinodą Eucharistijos klausimais vyskupai daug kalbėjo apie savo patyrimą, apie tai, kaip šios adoracijos, taip pat naktinės, dėka bendruomenėse atgimsta naujas gyvenimas, randasi naujų pašaukimų. Galiu pasakyti, kad netrukus pasirašysiu posinodinį paraginimą apie Eucharistiją, kuris po to bus atiduotas Bažnyčios dispozicijai. Tai dokumentas, tikrai at-

veriantis apmąstymams. Jis padės švęsti liturgiją, apmąstyti ją asmeniškai, rengtis homilijai, švęsti Eucharistiją. Jis taip pat padės nušviesti ir atgaivinti liaudies pamaldumą, duos jam kryptį.

Galiausiai apie šventovę kalbėjote kaip apie **gailestingosios meilės vietą**. Tai man atrodo labai logiška ir būtina. Neseniai dar kartą perskaičiau, ką šventasis Augustinas kalba *Išpažinimų X* knygoje: buvau bandomas pagunda ir dabar suprantu, jog tai buvo pagunda užsisklęsti kontempliatyviame gyvenime, ieškoti vienumos su tavimi, Viešpatie; tačiau suturėjai mane, patraukei prie savęs ir leidai išgirsti šventojo Pauliaus žodžius: „Kristus mirė už visus. Todėl turime mirti su Kristumi ir gyventi dėl kitų“; supratau, kad negaliu užsisklęsti kontempliacijoje. Tu mirei už visus, vadinasi, man privalu su tavimi gyventi dėl kitų bei daryti jiems gailestingosios meilės darbus. Tikroji kontempliacija reiškiasi gailestingumo meilės darbais. Todėl mūsų susitikimą su Kristumi liudijantis ženklas, kurio nuoširdžiai meldžiamė, yra tai, kad būtume „kitiems“. Būtent šitaip reikia būti kunigu. O šventasis Augustinas buvo didis kunigas. Jis sakė: visą savo gyvenimą troškau gyventi klausydamasis Dievo žodžio, medituodamas, tačiau iki šiandien – diena iš dienos, valanda iš valandos – stoviu šalia vartų nuolat skambant varpui, turėdamas guosti sielvartaujančius, padėti vargšams, išpėti besikivirčijančius, skleisti ramybę ir taip toliau. Šventasis Augustinas vardija kunigo darbus, nes anoje epochoje vyskupas buvo tas pat, kas šiandien islamo šalyse yra *kadi*. Pilietinės teisės problemų atžvilgiu sakytumė – taikos teisėjas: jis turi akinti nesutariančias puses susitaikyti. Todėl Augustino, kontempliacijos žmogaus, egzistencija buvo labai sunki. Tačiau jis suprato šią tiesą: šitaip esu su Kristumi; būdamas „kitiems“ esu nukryžiuotame ir prisikėlusiam Viešpatyje. <...>

Benediktas XVI apie prigimtinį įstatymą

Ištrauka iš popiežiaus Benedikto XVI kalbos, 2007 m. vasario 12 d. pasakytos Popiežiškojo Laterano universiteto surengto Tarptautinio kongreso prigimtinės teisės klausimais dalyviams.

<...> Neabejotinai gyvename žmogaus gebėjimo iššifruoti materijos dėsnius bei struktūras ir todėl užvaldyti gamtą nepaprastos plėtotės momentu. Visi matome didelius šio proceso privalumus ir kartu vis aiškiau – mūsų veiklos keliamą grėsmę gamtai. Be to, egzistuoja dar vienas pavojus, kuris ne toks regimas, tačiau ne mažiau nerimą keliantis: metodas, leidžiantis mums vis giliau pažinti racionalias materijos struktūras, daro mus vis mažiau pajėgius įžiūrėti šio racionalumo

šaltinį – kūrybingą Protą. Gebėjimas išžiūrėti materialinės būties dėsnius atima iš mūsų gebėjimą išžiūrėti toje būtyje glūdinčią etinę žinią, tradicijos vadinamą *lex naturalis*, prigimtinu moraliniu įstatymu. Šis žodis daugeliui šiandien beveik nesuprantamas, nes gamta suvokiama nebe metafiziškai, bet vien empiriškai. Tai, kad gamta, pati būtis nebėra skaidri moralinei žiniai, trikdo mus, ir mūsų kasdieniai pasirinkimai tampa netvirtai ir stokojantys tikrumo. Sumišimas, savaime suprantama, dar didesnis tarp jaunuolių, kuriems tokio mis aplinkybėmis tenka atrasti pamatinius savo gyvenimo pasirinkimus.

Būtent turint tai prieš akis, aiškstėn išskyla neatidėliotina būtinybė apmąstyti prigimtinio įstatymo temą ir iš naujo atrasti visiems žmonėms bendrą jo tiesą. Toks įstatymas, minimas ir apaštalo Pauliaus (plg. *Rom 2, 14–15*), įrašytas žmogaus širdyje ir, vadinasi, nėra nepasiekiamas ir šiandien. Šio įstatymo pirmas ir bendriausias principas yra: „*daryti gera ir vengti bloga*“. Ši tiesa savo akivaizdumu tiesiogiai siūlosi kiekvienam. Iš jos išplaukia kiti, konkretesni, principai, reguliuojantys etinius sprendimus dėl kiekvieno teisių ir pareigų. Toks yra pagarbos *žmogaus gyvybei* nuo jos prasi-dėjimo iki natūralios mirties principas, gyvybės gėriui, kuri yra ne žmogaus nuosavybė, bet neužsitarnaujama Dievo dovana. Tokia taip pat yra *pareiga ieškoti tiesos*, kiekvieno asmens autentiško brendimo būtina sąlyga. Kitas pamatinis dalykas – *laisvė*. Vis dėlto, atsi-žvelgiant į tai, kad žmogaus laisvė yra kartu su kitais besidalijama laisvė, akivaizdu, jog laisvės harmonijos pagrindas tegali būti tai, kas visiems bendra, – žmo-giškosios būties tiesa, pačios būties pamatinė žinia, būtent *lex naturalis*. Argi galima kartu nepaminėti, vie-na vertus, teisingumo, pasireiškiančio atidavimu *uni-cuique suum*, reikalavimo ir, kita vertus, *solidarumo* lū-kesčio, kuris palaiko kiekvieno, ypač vargšo, viltį su-laukti pagalbos iš to, kam teko laimingesnė dalia? Šio-mis vertybėmis reiškiasi būtinos ir saistančios normos, nepriklausančios nuo įstatymų leidėjų valios ir netgi nuo sutarimo, kuri valstybė gali ir turi laiduoti. Tai, tiesą sakant, yra už bet kokią žmogišką įstatymą pir-mesnės normos, ir, kaip tokių, jų niekam nevalia keisti.

Prigimtinis įstatymas yra versmė, iš kurios kartu su pa-grindinėmis teisėmis taip pat kyla etiniai, irgi gerbtini imperatyvai. Šiandienėje etikoje ir teisės filosofijoje pa-plitę teisinio pozityvizmo postulatai. Dėl to įstatymų leidyba neretai virsta vien kompromisu tarp įvairių in-teresų: privačius interesus ar troškimus stengiamasi pa-versti teisėmis, susikertančiomis su pareigomis, kylan-čiomis iš socialinės atsakomybės. Tokiomis sąlygomis pravartu priminti, kad bet kuri teisinė tvarka, tiek vidi-nė, tiek tarptautinė, savo teisėtumą galiausiai įgyja iš šaknijimosi prigimtiniame įstatyme, etinėje žinioje, įra-šytoje pačioje žmogiškojoje būtyje. Prigimtinis įstaty-mas galiausiai yra vienintelis bastionas, saugantis nuo savavališkos galios ar ideologinio manipuliavimo ap-

gaulių. Šis žmogaus širdyje įrašytas įstatymas pažis-tamas vis labiau sulig moralinės sąžinės brendimu. Todėl visų, ir pirmiausia tų, kuriems tenka viešoji at-sakomybė, pirmutinė pareiga turėtų būti skatinti mor-alinės sąžinės brandą. Be tokios pamatinės pažangos visa kita pažanga galiausiai pasirodys esanti neau-tentiška. Mūsų prigimtyje įrašytas įstatymas yra vi-siems siūlomas tikras laisvo ir pagarbos kiekvieno kil-numui ženklinamo gyvenimo laidas. Tai, kas pasaky-ta, konkrečiai galima taikyti šeimai, kuri yra „Kūrėjo įsteigta ir savais įstatymais apdovanota glaudi san-tuokinio gyvenimo ir meilės bendruomenė“ (Past. konst. *Gaudium et spes*, 48). Vatikano II Susirinkimas šiuo atžvilgiu pačiu laiku priminė, kad santuokos ins-titucija įsteigta „Dievo potvarkiu“ ir todėl „dėl sutuok-tinių, palikuonių ir visuomenės gerovės šis šventas ryšys jau nebepriklauso nuo žmogaus valios“ (ten pat). Dėl šios priežasties nė vienu žmogaus įstatymu nega-lima sugriauti Kūrėjo įrašyto įstatymo dramatiškai ne-pakertant pačių visuomenės pagrindų. Tai užmiršti reikštų silpninti šeimą, bausti vaikus ir į nežinią stum-ti visuomenės ateitį.

Pagaliau jaučiu pareigą dar kartą patvirtinti, kad ne visa, ką mokslas gali padaryti, yra etiškai leistina. Tech-nika, nužeminanti žmogų iki eksperimentų objekto, ga-liausiai atiduoda silpną subjektą stipresniojo valiai. Ak-lai patikėti save technikai kaip vieninteliam pažan-gos laidui, sykiu nepasiūlant etinio kodekso, savo šak-nis suleidusio į tą pačią studijuojamą bei plėtojamą tikrovę, reikštų prievartauti žmogaus prigimtį, ir tai turėtų baisyti padarinių visiems. Mokslininkų indėlis yra pirmutinės svarbos. Be vis didesnio mūsų gebėji-mo valdyti gamtą, mokslininkai taip pat turėtų padėti suvokti ir mūsų didžiulę atsakomybę už žmogų bei jam patikėtą gamtą. Tuo remiantis galima plėtoti vai-singą dialogą tarp tikinčiųjų ir netikinčiųjų, tarp teolo-gų, filosofų, teisininkų ir mokslininkų; toks dialogas galėtų duoti vertingos medžiagos ir leidžiant įstaty-mus asmeninio bei socialinio gyvenimo srityse. <...>

Popiežius Benediktas XVI apie Atgailos sakramentą

Ištrauka iš kalbos, 2007 m. vasario 19 d. pasakytos keturių popiežiškųjų Romos bazilikų nuodėmklausiams

<...> Krikščionio gyvenime tokiu svarbiu Atgailos sakra-mentu sudabartinamas Kristaus Velykų slėpinio atper-kamasis veiksmingumas. Bažnyčios vardu teikdamas išrišimą, nuodėmklausys tampa sąmoninga įstabaus malonės įvykio priemone. Nuolankiai laikydamasis

Bažnyčios magisteriumo, jis padaro save Dievo guodžiančio gailestingumo teikėju, aikštėn iškelia nuodėmės tikrovę ir kartu parodo gyvenimą grąžinančios dieviškosios meilės beribę atnaujinimo galią. Tad išpažintis virsta dvasiniu atgimimu, paverčiančiu penitentą nauju kūrinium. Patirdamas Viešpaties švelnumą ir atleidimą, penitentas lengviau pripažįsta nuodėmės sunkumą, ryžtingiau vengia jos, kad išliktų atnaujintoje draugystėje su Viešpačiu ir ja augtų.

Šiame slėpiningame vidinio atnaujinimo procese nuodėmklausys yra ne pasyvus stebėtojas, bet *persona dramatis*, t. y. aktyvus dieviškojo gailestingumo įrankis. Todėl būtina, kad jo gerą dvasinį bei pastoracinį jautrumą lydėtų rimtas teologinis, moralinis ir pedagoginis pasirengimas, leidžiantis jam suprasti žmogaus gyvenimą. Be to, kad galėtų tinkamai patarti ir nurodyti dvasinių bei praktinių gairių, jam naudinga pažinti prie klausyklos besiantinančiųjų socialinę, kultūrinę ir profesinę aplinką. Kunigas turi neužmiršti, kad teikdamas šį sakramentą jis pašauktas atlikti tėvo, dvasinio vadovo, mokytojo ir auklėtojo vaidmenį. Tai reikalauja nuolatinio atsinaujinimo: to siekiant, numatyti ir Apaštališkosios penitenciarijos remiami vadinamojo „vidinio forumo“ kursai.

Brangūs kunigai, jūsų tarnyba pirmiausia yra dvasinio pobūdžio. Todėl žmogiškąją išmintį, teologinį pasirengimą turėtų papildyti gili maldingo sąlyčio su Kristumi, Mokytoju ir Atpirkėju, maitinamo dvasinumo arterija. Kunigo šventimų galia nuodėmklausys, remdamasis malonės stiprinamų žmogiškųjų gebėjimų pilnatve, vykdo ypatingą *in persona Christi* tarnys-

tę. Jo pavyzdys yra Tėvo atsiųstasis Kristus; versmė, iš kurios jis gausiai semia, – gaivinantis Šventosios Dvasios dvelksmas. Tokios didelės atsakomybės akivaizdoje žmogaus jėgų, žinoma, maža, tačiau nuolankus ir ištikimas Kristaus išganomojo plano laikymasis leidžia mums, brangūs broliai, liudyti Jo atliktą visuotinį atpirkimą, įgyvendinant šventojo Pauliaus išpėjimą: „Juk tai Dievas Kristuje sutaikino su savimi pasaulį, <...> ir patikėjo mums sutaikinimo žinią“ (2 Kor 5, 19).

Kad galėtume atlikti šią užduotį, privalome leisti šiai išganymo žinia išsakyti mumyse ir mus iš pagrindų perkeisti. Negalime skelbti atleidimo ir susitaikinimo kitiems, patys nebūdami asmeniškai to perskverbti. Tiesa, mūsų tarnyboje yra įvairių būdų bei priemonių Dievo gailestingajai meilei perteikti broliams, tačiau švęsdami šį sakramentą tai galime padaryti tobuliausiai bei iškilniausiai. Kristus, brangūs kunigai, pasirinko mus būti vieninteliais, galinčiais atleisti jo vardu, – vadinausi, tai ypatinga bažnytinė tarnyba, kuriai turime teikti pirmenybę.

Kiek daug sunkumų prislėgtų žmonių ieško Kristaus paguodos! Kiek daug penitentų per išpažintį suranda ramybę ir džiaugsmą, kurių taip ilgai ieškojo! Kaip mūsų laikais, paženklintais tokių religinių bei socialinių iššūkių, galima nesuvokti būtinybės iš naujo atrasti bei pasiūlyti šį sakramentą? Brangūs broliai, sekime šventųjų pavyzdžiu, ypač tų, kurie buvo beveik išskirtinai atsidėję klausyklos tarnybai. <...> Tegu jie iš dangaus padeda jums gausiai teikti Kristaus gailestingumą ir atleidimą. Marija, nusidėjėlių prieglobstis, tesuteikia jums jėgos, drąsos ir vilties dosniai tęsti savo būtina misiją. <...>

Nauji leidiniai

Gintautas Vaitoška. Lengvas gyvenimas. Krikščioniškos psichologijos etidai sutuoktiniams. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 182 p.

„Kai paskaitai, pavyzdžiui, ketvirtojo amžiaus šventojo Jono Auksaburnio patarimus sutuoktiniams, susidaro įspūdis, kad ištis žmogaus prigimtis – taigi ir iššūkiai, bėdos ir palaiminimai kiekvienam iš mūsų – nesikeičia. Kaip ir tai, kad tiems, kurie išdrįsta savo gyvenimą santuokoje suprasti kaip dvasinio kilimo nuotykių, gyvenimas yra lengvas! Netgi jei kartais tai reiškia sunkumų kilnojimą“, – teigia psichologijos profesorius Gintautas Vaitoška. Knygoje pabrėžiama dvasinio augimo ir santuokinės psichologijos pažinimo svarba siekiant harmonijos šeimos gyvenime. Savo teiginius autorius gausiai iliustruoja kasdieninio gyvenimo pavyzdžiais, gilios įžvalgos derinamos su konkrečiais patarimais.

Arvydas Ramonas. Sakramentų teologija. Doktrina. Istorija. Šventimas. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 224 p.

Knygoje aptariama Katalikų Bažnyčios sakramentų teologija. Pateikiama istorinė sakramentologijos panorama, akcentuojant išganymo istorijos vaidmenį. Jėzaus Kristaus asmenyje, išgyvenant Jo Velykų slėpinį, Dievo Karalystė ir jos malonė veikia tikinčiuosius „čia ir dabar“. Tai nuostabūs ir išganingi Dievo įvykiai, vykstantys amžiams bėgant. Jie ne tik gelbsti nuo blogio ir nuodėmės, suteikia pašvenčiamąją malonę ir antgamtinį gyvenimą, bet ir nuteisina (Krikštas), teikia vilties (Sutvirtinimas), skatina mylėti ir dovanoti save (Eucharistija), atleidžia (Atgaila), gydo ir paguodžia (Ligonijų patepimas), skatina tarnauti kitiems (Kunigystė), mylėti ir būti ištikimiems (Santuoka). Taigi visi septyni sakramentai išreiškia vienintelį Kristaus velykinį kančios, mirties ir prisikėlimo įvykį, laiduojantį mums išganymą Dievuje Trejybėje. Knyga skiriama visiems, kurie domisi katalikų teologija, taip pat ją studijuojantiems *ex professio*.

Paskyrimas Panevėžio vyskupijoje

Diak. **Mindaugas Šakinis** paskirtas pastoraciniam darbui į Biržų šv. Jono Krikštytojo parapiją.

-P-

Dėl kunigo K. Dvarecko atleidimo iš pareigų

Dėl nepaklusnumo vietos ordinarui 2007 m. kovo 1 d. kunigas **Kęstutis Dvareckas** atleistas iš Širvintų šv. arkang. Mykolo parapijos vikaro pareigų bei pareigos aptarnauti Bagaslaviškio ir Krikštėnų parapijas (plg. kan. 273); taip pat jam uždrausta vykdyti bet kokias kunigiškas pareigas.

-Kš-

Dėl kun. K. Dvarecko elgesio

2007 03 02

Kovo 1 d. Lietuvos žiniasklaidos priemonėms pranešus apie Kaišiadorių vyskupijos kunigo Kęstučio Dvarecko nederamą elgesį – nelegalų narkotinių medžiagų laikymą, taip pat dėl kitų jam inkriminuojamų nusikaltimų, Kaišiadorių vyskupijos kurija pareiškia, jog vietos ordinarui – vyskupui apie kunigui inkriminuosimus nusižengimus iki pastarojo meto nebuvo žinoma.

Kun. K. Dvareckas yra studijavęs Vilniaus ir Erfurto kunigų seminarijose, charakterizuotas kaip aktyvus ir kūrybingas kunigas, neturėjęs įspėjimų ir nuobaudų. Iki suėmimo ėjo Širvintų šv. arkang. Mykolo parapijos vikaro pareigas, jam taip pat buvo pavesta aptarnauti Bagaslaviškio ir Krikštėnų parapijas Širvintų dekanate. Šioms pareigoms jis buvo paskirtas 2006 m. gruodžio 18 d., pareiškus, kad anksčiau darbo vietoje – Elektrėnų parapijoje per didelį pastoracinio darbo krūvį ir jis negalės įvykdyti visų vietos klebono pavestų pastoracinių darbų bei pablogėjo sveikata. Naujoji darbo vieta – Bagaslaviškio ir Krikštėnų parapijos, jo paties liudijimu, atitiko galimybes, daugiau galės dirbti kaimo vietovėje... Pastaruoju metu kun. K. Dvareckas, buvo pastebėta, vengė bendrauti su kolegomis – kunigais, lankytis vyskupijos kunigų pastoracinio ugdymo susirinkimuose. Prieš mėnesį vietos vyskupas jį kvietė į Kuriją pasikalbėti apie darbus patikėtos parapijose, sveikata, tačiau į kvieti-

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Vasario 27 d. Kaišiadorių vyskupijos svečių namuose Birštone vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis.

Ypatingas dėmesys posėdyje buvo skirtas pašaukimų sielovadai. Vyskupams pristatyta Kauno kunigų seminarijos, Telšių vysk. V. Borisevičiaus kunigų seminarijos ir Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorių parengta medžiaga apie tai, kas šiuo metu daroma pašaukimų sielovados srityje, ir siūlymai, kaip būtų galima ugdyti dvasinius pašaukimus ateityje. Atkreiptas dėmesys, kad labai svarbu visuomenėje atkurti pozityvią kunigystės sampratą, o ją lemia dirbančių kunigų gyvenimo pavyzdys. Atrasti savo pašaukimą jaunuoliams labiausiai gali padėti gražų savo gyvenimo liudijimą teikiantys kunigai. Dvasiniai pašaukimai taip pat priklauso nuo šeimos, kurioje auga jaunuoliai, ir bendraminčių grupės, į kurią jie įsitraukia. Vyskupijų sielovados centrai galėtų ieškoti būdų, kaip pašaukimų sielovadą plėtoti jiems būdingoje srityje, daugiau dėmesio skirti pašaukimų sielovadai plačiaja prasme, t. y. ugdyti tokią gyvenimo sampratą, pagal kurią kiekvienas žmogus yra Dievo kviečiamas atlikti tam tikrą misiją. Vyskupai siūlė atkreipti dėmesį į Mišių patarnautojus, organizuoti jiems specialius susitikimus, stovyklas, rekolekcijas ir kitaip padėti pašaukimo ieškojimų kelyje. Sutarta, kad kiekviena vyskupija turės kunigą, koordinuojantį pašaukimų sielovados darbą. Už dvasinių pašaukimų ugdymą atsakomybę turi jausti visi Bažnyčios nariai.

Vyskupai *ad experimentum* patvirtino Taikos ir teisingumo (*Iustitia et pax*) komiteto, kurį buvo nuspręsta įkurti ankstesniame Vyskupų Konferencijos posėdyje, bendrąsias veikimo gaires. Komiteto tikslas – koordinuoti Lietuvos Vyskupų Konferencijos veiklą bei iniciatyvas socialinio teisingumo ir taikos srityse siekiant plačiau paskleisti ir įgyvendinti Bažnyčios mokymą apie socialinį teisingumą Lietuvoje bei už jos ribų. Taikos ir teisingumo komitetas palaikys ryšius su Popiežiškąja taikos ir teisingumo taryba, Europos *Iustitia et pax* komisija, *Iustitia et pax* institucijomis, veikiančiomis prie kitų šalių vyskupų konferencijų koordinuojant bendrą Bažnyčios veiklą socialinio teisingumo linkme. Komitetas taip pat palaikys ryšius su valstybės institucijomis bei visuomeninėmis organizacijomis imantis iniciatyvų, kurios leistų skleisti bei įgyvendinti Bažnyčios mokymą apie socialinį teisingumą. Taikos ir teisingumo komiteto pirmininku išrinktas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius.

Kauno jėzuitų gimnazijos direktorius ir Nacionalinės katalikiškųjų mokyklų asociacijos pirmininkas kun. Gintaras Vitkus SJ posėdyje pristatė Lietuvos katalikiškųjų mokyklų chartijos projektą. Šis dokumentas parengtas pagal Šventojo Sosto dokumentus apie katalikiškąjį švietimą. Jame išdėstyta, kas yra katalikiška mokykla, koks turėtų būti jos ryšys su Bažnyčia, aptariama mokykloje turinti vyrauti aplinka bei nuotaika, mokymo ir ugdymo programos, mokinių vaidmuo, teisės ir pareigos, mokytojų bei mokyklos vadovo vaidmuo bei kompetencija. Vyskupai patvirtino Chartiją kaip laikinąsias gaires, kuriomis turėtų vadovautis katalikiškosios mokyklos. Apibendrinus jos taikymo patirtį ir kylančias problemas bus siūloma Chartiją peržiūrėti ir tobulinti.

Vyskupų Konferencijos pirmininkas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius kalbėjo apie komisijos, koordinuojančios Jono Pauliaus II piligrimų kelio rengimo projektą, darbą. Programos įgyvendinimą planuojama suskirstyti į kelis laikotarpius, bus stengiamasi įtraukti įvairių partnerių. Į piligrimų kelio projektą įtraukti popiežiaus Jono Pauliaus II kelionės metu aplankyti bei Lietuvai ypač svarbūs sakralinio paveldo objektai.

Vyskupas Rimantas Norvila supažindino su Europos Sąjungos vyskupų konferencijų komisijos (COMECE) pastaruosiuose posėdžiuose svarstytais temomis, pristatė sociologinio vertybių tyrimo Europoje rezultatus bei pasirengimą būsimam kongresui Romoje. Juo bus paminėta Romos sutarčių, kurios laikomos Europos Sąjungos pradžia, pasirašymo 50 metų sukaktis. COMECE, kuriai priklauso Europos Sąjungos šalių vyskupų konferencijų atstovai, stebi ir analizuoja ES Parlamento veiklą, siūlo visuomenei bei politikams idėjas ir skatina diskusijas, paremtas Bažnyčios socialiniu mokymu. Vyskupas Rimantas Norvila Komisijoje atstovauja Lietuvos Vyskupų Konferencijai.

Posėdyje buvo patvirtintas kunigo pažymėjimo lotynų kalba pavyzdys. Tai dokumentas, patvirtinantis, kad jo turėtojas yra Katalikų Bažnyčios kunigas ir gali atlikti jam būdingas pareigas. Paprastai toks dokumentas yra pateikiamas užsienyje kreipiantis į bažnytines institucijas, kuriose kunigas nėra asmeniškai pažįstamas.

Posėdžio dalyviams buvo pateikta 2006 m. leidyklos „Katalikų pasaulio leidiniai“ ataskaita, taip pat 2004–2006 m. atlikto darbo apžvalga. Leidykla sėkmingai plečia savo veiklą ir kasmet parengia apie 40 leidinių. Ypač reikšminga yra praėjusiais metais išleista Naujojo Testamento su prel. Antano Rubšio komentarais laida.

Lietuvos vyskupai pakvietė popiežiaus Benedikto XVI 80 metų jubiliejų (balandžio 16 d.) ir antrąsias išrinkimo metines (balandžio 19 d.) visuotinai paminėti malda už Šventąjį Tėvą balandžio 22 d. (sekmadienį).

Kitą plenarinę Lietuvos Vyskupų Konferencijos posėdį numatyta sukviesti gegužės 15–17 d. Vilniuje.

-lvks-

Arkivyskupo S. Tamkevičiaus spaudos konferencija

Vasario 28 d. Kauno kurijoje vyko tradiciškai kasmet Kauno arkivyskupo metropolito Sigitto Tamkevičiaus rengiama spaudos konferencija. Įvairių žiniasklaidos sričių atstovams arkivyskupas pateikė išsamią finansinę bei sielovados situaciją 2006 metais, pasidalijo rūpesčiais ir veiklos prioritetais, apibūdino bažnytinių institucijų veiklą, o pabaigoje atsakė į žurnalistų klausimus.

Konferencijos pradžioje pateikęs bendriausius duomenis arkiv. S. Tamkevičius sakė, jog 2006 m. 90 parapijų ir 523 tūkst. tikinčiųjų aptarnavo 130 kunigų. Kunigų labai trūksta: 34 parapijas aptarnauja gretimų parapijų dvasininkai; jų nepakanka mokymo įstaigose, akademinėse bendruomenėse trūksta kapelionų. Aptardamas 2006-aisiais suteiktus sakramentus, ganytojas atkreipė dėmesį į suaugusiųjų krikštą: arkivyskupijoje, be 5 tūkst. vaikų, pakrikštyta beveik 500 suaugusiųjų, kurie specialiai rengėsi Krikšto sakramentui ir tapo sąmoningais Bažnyčios nariais. Beveik tūkstančiu daugiau nei pernai vaikų priėmė pirmąją Komuniją, kuriai rengiamasi parapijose visus mokslo metus. Arkivyskupijoje sutuokta 1670 porų. Panašus nei pernai palaidotų žmonių skaičius – per 6 tūkst. arkivyskupijos gyventojų – atspindi, deja, negerejančią demografinę situaciją.

Labai išsamiai arkiv. S. Tamkevičius aptarė parapijų finansinę situaciją. Nors atskirų didesnių parapijų, ypač rajonuose, pajamos, gaunamos iš rinkliavos, aukų, 2 proc. nuo gyventojų pajamų mokesčio, juridinių asmenų paramos, aukų, beveik atitiko jų išlaidas sielovadai, darbuotojams išlaikyti, inventoriui įsigyti ir kt., labai stigo lėšų bažnyčių remontams (didžioji dalis

mą jis nereagavo. Vėliau jam buvo skambinta keliolika kartų, bet į skambučius neatsakinėjo. Vasario 27 d. į Baigaslaviškį, kur rezidavo kunigas, susitikti su juo nuvykę vyskupo generalivikaras ir Kurijos kancleris nerado jo namie. Jie paliko raštišką įsakymą kvietimą atvykti pas vyskupą. Kovo 1 d. dėl nepaklusnumo vietos ordinarui Kaišiadorių vyskupas kun. K. Dvarecką atleido iš pareigų parapijose bei uždraudė vykdyti kunigiškas pareigas. Tą pačią dieną (vakare) žiniasklaida pranešė, jog kun. K. Dvarecką sulaukė policija.

Kaišiadorių vyskupijos kurija

Ministrantų vasaros stovyklų vadovų seminaras

Vasario 17–18 d. Marijampolėje vyko Vilkaviškio vyskupijos Mišių patarnautojų vasaros stovyklų vadovų seminaras. Jame peržvelgta praeitos stovyklos patirtis ir išryškintos ateinančios stovyklos gairės.

Pirmąją dieną vadovai pradėjo prisistatymu ir dienotvarkės peržvalga. Jiems buvo pristatyti nauji komandos nariai. Vadovų komandos darbą visas dienas stebėjo Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro bendradarbė. Šių metų stovyklos pavadinimas yra „Atsiliepk į Dekalogą“. Kad geriau tai sektųsi daryti, paskaitą apie Dekalogą skaitė kun. Andrius Narbekovas. Prelegentas sakė, kad turime *tapti* žmonėmis, būti ne tik priemone, bet tikslu gyvenime. Vadovė (psichologė) Brigita Gelumbauskienė seminaro dalyviams padėjo išgyventi stovykloje iškilančias problemas, vaidinant ir sprendžiant jos pateiktas realias problemines situacijas.

Pirmosios dienos vakare kartu su vysk. Rimantu Norvila Pastoracinio centro koplyčioje buvo švenčiama Eucharistija. Ganytojas džiaugėsi, kad vadovai labai aktyviai įsitraukia į liturgiją, aukoja savo laiką, kad galėtų pasidalyti su ministrantais savo sukaupta patirtimi, drąsino vadovus eiti pirmyn ir skelbti Dievo žodį vaikams. Po Eucharistijos vyskupas aptarė ir aktualias šiandienos problemas. Jis domėjosi, kokias atsakomybes prisiima vadovai rengdamiesi stovykloms ir jų metu. Vakaro programoje buvo žiūrimas specialiai šiam seminarui sukurtas filmas apie pereitą vasarą vykusią stovyklą „Ciklas“.

Vasario 18 d. seminaro dalyviai šventė Eucharistiją Marijampolės bazilikoje.

Po Eucharistijos stovyklos vyr. vadovė Lina Mažeikaitė supažindino su konkrečiais darbais, kuriuos reikės nuveikti rengiantis stovyklai. Vadovai pasiūkė į darbo grupes: katechezės, liturgijos, organizacinio darbo bei vakaro programų. Po pietų apžvelgtas darbas grupėse.

Seminaro užbaigimo maldoje padėkota Dievui už suteiktas malones išgyvenant bendrystę vieniems su kitais ir su vaikais.

-Im-

Šiluvos paveikslas kelionė

Domeikavos parapija

Vasario 25 d., sekmadienį, tautiniais drabužiais pasipuošusi 4 gimnazistų ir 4 gimnazisčių Domeikavos parapijos delegacija, vadovaujama Irenijaus Šmidto, atvyko į Karmėlavos bažnyčią. Čia po 10 val. šv. Mišių jiems buvo iškilmingai perduota knyga ir Šiluvos Švč. M. Marijos paveikslas.

Iškilmingo paveikslas sutikimo metu prie Domeikavos Lietuvos kankinių bažnyčios buvo giedamos Švč. M. Marijos garbei skirtos giesmės, skambėjo varpas. Į iškilmes atvykęs *Marijos radijo* direktorius kun. Oskaras Volskis aukojo šv. Mišias, drauge koncelebravo parapijos klebonas kun. Robertas Gedvydas Skrinskas. Per pamokslą kun. O. Volskis apibūdino Šiluvos Marijos paveikslas simboliką ir reikšmę. Po šv. Mišių prasidėjo Švč. Sakramento adoracija, klebonas kun. R. Skrinskas aukojo parapiją Švč. Jėzaus Širdžiai, sukalbėjo rožinį, Marijos litaniją ir specialią maldą Šiluvos Mergelei.

Vasario 26 d. nuo 14 val. Domeikavos bažnyčioje prasidėjo Švč. Sakramento adoracija. Po mąstymo klebonas sukalbėjo rožinį. Vėliau buvo giedama Marijos litanija, meldėsi *Marijos legiono* nariai. Šv. Mišias celebravo klebonas drauge su Kauno II dekanato dekanu kun. Augustinu Paulausku. Po šv. Mišių Raudondvario gimnazijos moksleiviai parengė specialų Švč. M. Marijai skirtą vakarą. Pabaigoje parapijos salėje vyko agapė, dekanas kun. A. Paulauskas supažindino dalyvius su pasirengimo jubiliejui tikslais ir siekais.

Vasario 27 d. didelio susidomėjimo sulaukė egzorcisto kun. Vytenio Vaškėlio susitikimas su parapijiečiais. Jis kalbėjo

biudžeto lėšų šioms reikmėms buvo skirtos Kristaus Prisikėlimo bažnyčia (Kaune), o nemažai atokesnių, kaimo parapijų gyveno labai vargingai. Joms paremti 2006 m. skirta beveik 100 tūkst. litų arkivyskupijos lėšų.

Aptardamas arkivyskupijos kurijos biudžetą, arkivyskupas atkreipė dėmesį, jog aukomis iš parapijų, pajamomis iš ūkinės veiklos, Paramos kasos lėšomis ir kt. išlaikomas personalas, finansuojama kurijos institucijų – Katechetikos, Šeimos, Jaunimo, Evangelizacijos centrų – veikla. Lėšų iš šių šaltinių taip pat skiriama *Caritas* reikmėms, Kunigų seminarijai išlaikyti, dėl ligos ar senatvės neišgalinčių darbuotis arkivyskupijos dvasininkų paramai, visuotinės Bažnyčios misijoms pasaulyje remti, pasirengimo Šiluvos Švč. M. Marijos apsireiškimo jubiliejui programai. Svarbesni ūkinės srities rūpesčiai – Kauno arkikatedros bazilikos remontas, jos parapijos namų įrengimas bei sakralinės erdvės Šiluvoje sutvarkymas.

Daug dėmesio arkiv. S. Tamkevičius skyrė Kauno kunigų seminarijai, kurioje mokosi 63 klierikai. Ganytojas džiaugėsi, jog keli seminaristai studijuoja Romoje. Nors seminariją išlaiko trys minėtosios vyskupijos, ją kaip ugdymo instituciją remia ir valstybė, stengiamasi, jog ir patys klierikai pagal savo galimybes prisidėtų prie išlaikymo, kuris per metus siekia 18 tūkst. litų.

Apibūdindamas institucijų veiklą, arkivyskupas pasidžiaugė labai reikalinga Tribunolo veikla, kuri atspindi arkivyskupijos tikinčiųjų norą rūpintis savo santuokos reikalais. Pastebėta, jog palyginti nedaug ieškinių būna atmesta kaip nepagrįsti – iš 76 ieškinių 2006 m. atmesta 9, o 39 santuokos paskelbtos negaliojančiomis. Arkivyskupas paminėjo aktyviai veikiantį Šeimos centrą, šešiomis vykdomomis programomis svariai prisidedantį stiprinant šeimas, padedant spręsti jų krizes. Arkivyskupijoje vis labiau tobulinamas jaunimo regimas šeimai bei santuokai. Be Šeimos centro rengiamų kursų, kuriuose dalyvavo beveik 3 tūkst. sužadėtinų, Santuokos bei kitiems sakramentams 630 jaunuolių porų rengėsi Katechezės mokykloje. Ganytojas pasidžiaugė tikybos mokymo situacija arkivyskupijoje: Katechetikos centro duomenimis, nuo 2003–2004 mokslo metų tikybos pamokas lanko maždaug pusė moksleivių, o šiemet jų yra 51,2 proc. Atskiruose dekanatuose – Kauno II, Raseinių, Jonavos – tikybos mokosi iki 59 proc. moksleivių; tuo tarpu Kėdainių bei Ukmergės dekanatuose tik 38 proc.

Arkiv. S. Tamkevičius teigiamai įvertino arkivyskupijos *Caritas* veiklą. 2006 m. ši organizacija dalyvavo ES maisto produktų dalijimo programoje: ne itin gausiomis savo pajėgomis sugebėta išdalyti produktų 37 tūkst. gyventojų. *Caritas* skyriai veikia beveik visose arkivyskupijos parapijose. Kauno mieste vargšai maitinami „Sriubos“ valgykloje, Medicinos centre jiems teikiama medicininė pagalba, dalijami nemokamai vaistai. *Caritas* pagelbėjo per 28 tūkst. vargą patyrusiems arkivyskupijos žmonėms ir tam buvo skirta 600 tūkst. litų.

Apžvelgęs praėjusius metus, arkivyskupas atsakė į žurnalistus dominus klausimus. Žiniasklaidos darbuotojų dėmesio centre šį kartą buvo išankstinis pasirengimas priimti Krikšto, Eucharistijos, Sutvirtinimo, Santuokos sakramentus. Į klausimą, ar rengimasis nesusijęs su mažėjančiais šiuos sakramentus priimančiųjų skaičiais, ganytojas atsakė, jog turimi statistiniai duomenys visų pirma byloja apie blogėjančią demografinę situaciją Lietuvoje, mažėjančią gyventojų skaičių ir jų senėjimą, taip pat emigraciją į užsienį. Kita vertus, Bažnyčia skatina žmones sąmoningiau priimti sakramentus, o ne vien siekti sovietmečiu įprasto „susitvarkymo“. Arkivyskupas pabrėžė, jog ir rengiantis Krikšto sakramentui klebonai raginami daugiau dėmesio skirti tėvams, raginti krikštateiviais rinktis praktikuojančius katalikus, kurie galėtų būti krikščioniško gyvenimo pavyzdys krikšto vaikams.

Atsakydamas į žurnalistų klausimus apie nekilnojamojo turto atgavimą, arkiv. S. Tamkevičius teigė, jog arkivyskupijai jo sugrąžinta apie 90 proc., tačiau ne visas turtas pagal tikrąją jo vertę. Daugelyje atgautų ir suremontuotų patalpų veikia bažnytinės institucijos, šeštadalis nuomojama.

Apibendrinamas arkiv. S. Tamkevičius atkreipė dėmesį, jog padidėjusios arkivyskupijos finansinės pajamos ir kartu išlaidos rodo ir šiek tiek gerėjančią žmonių pragyvenimo lygį, o kartu ir vis didesnę Bažnyčios aktyvumą. Optimistiškai ganytojas įvertino ir bendrąją arkivyskupijos tikėjimo situaciją: bažnyčiose žmonių tikrai nemažėja, o kai kur matyti ir daugiau jaunimo, vaikų. Žurnalistus dominusios dvasininkų skaičiaus mažėjimo problemos ganytojas nedramatizavo, o jos sprendimą siejo su šeimose skiepijamomis vertybėmis, šeimų silpnumu: būsimieji kunigai paprastai išauga darniose ar gausiose šeimose. Kita vertus, tikimasi, jog dvasininkų stygiaus problemą iš dalies turėtų sušvelninti prasidėsiantis diakonų rengimas arkivyskupijoje pagal jau patvirtintą jų rengimo programą.

-kasp-

Kaišiadorių vyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 22 d. Kaišiadorių vyskupijos kunigų pastoracinio ugdymo susirinkime pagrindinį pranešimą „Šv. Raštas kunigo pastoracijoje“ vyskupijos kunigams skaitė Šv. Rašto lic. kun. Juozapas Minderis. Prelegentas iš pradžių priminė Lietuvos vyskupų laišką „Dievo žodis mūsų gyvenime“ (2006 12 03), teigdamas, jog Dievo žodis turi persmelkti visą kunigo vadovaujamą parapijos gyvenimą. Kaišiadorių vyskupijoje parapijos mažos, palyginti su Vilniumi ar kitais Lietuvos miestais, taigi čia galima geriau nei kur kitur išgyventi parapijos kaip šeimos – mažos bendruomenės dvasią, kur Dievo žodis gali gana giliai įleisti šaknis. O tikėjimo perdavimo metodika pasinaudojant Šv. Raštu galėtų būti kad ir tokia: pradžioje skaitomas Šv. Raštas, po to juo dalijamasi tarpusavyje mažose ar didesnėse grupelėse. Kun. J. Minderis užsiminė, jog artimiausiam Vyskupų sinode, kuris vyks Romoje, bus kalbama ir apie Dievo žodžio svarbą žmogaus gyvenime.

Prelegentas pasidalijo savo praktine patirtimi. Vilniuje, kur eina vienos bažnyčios rektoriaus pareigas, jam pavyko suburti nedidelę Šv. Rašto maldos grupelę. Pasak jo, buriant šią grupelę labai daug pastangų nereikėjo; svarbiausia pasitikėti žmonių gera valia, nuoširdumu, atvirumu ir rinktis bendram tikslui – bendrai melstis, skaityti Šv. Raštą. Čia bent iš pradžių labai svarbus kunigo vaidmuo; jis kaip tas tinklas, užgriebiantis žuvų. Mokykloje kunigas nebūtinai turi imtis pats dėstyti tikybą, tačiau paremti tikybos mokytoją, palaikyti šiltus ryšius su mokyklos vadovu – labai svarbu. Pirmiausia juos dera stiprinti Dievo žodžiu, o esant galimybei Šv. Raštą kaip Dievo žodį išsamiau pristatyti ir visai mokyklos bendruomenei, parodant, kaip jis gali paliesti žmogaus širdį ir gyvenimą. Kalbėdamas apie Šv. Raštą, kunigas J. Minderis sakė, jog ši knyga jam primena Tabernakulį, kuriame slypi gyvasis Dievas. „Skaitydamas ją aš susipažįstu ne tik su kalbos įmantrybėmis, istorinėmis realiomis, bet ir su asmeniniu Dievu, kuris keičia mano gyvenimą“, – sakė jis.

Baigdamas kun. J. Minderis atkreipė kunigų dėmesį į popiežiaus Benedikto XV 1917 m. paskelbtą encikliką *Humani generis redemptionem*. Tai retai prisimenamas dokumentas, tačiau aktualus ir šiandien. Jau šio dokumento preambulėje nuskamba svarbiausia mintis: „Apaštalų skelbimas atnaujino žemės veidą.“

Po paskaitos Kaišiadorių vyskupijos kunigai paminėjo kun. Česlovo Kavaliausko mirties 10-ąsias metines. Šv. Mišioms Sielovados centre šia proga

apie egzorcisto tarnystę – išlaisvinimą nuo priklausomybių, prakeikimų, piktosios dvasios apsidimų. Vasario 28 d. buvo atvykęs Šilainių klebonas mons. Lionginas Vaičiulionis. Po šv. Mišių apie 20 Domeikavos darželio auklėtinių pašlovino Šiluvos Mariją savo puikiomis giesmėmis. Paskui giedojo Domeikavos gimnazijos moksleiviai, vadovaujami muzikos mokytojos.

Kovo 1 d., paskutinę paveikslo lankymosi dieną, šv. Mišias aukojo kun. Vitas Kaknevičius iš Raudondvario parapijos. Paveikslas vėliau buvo perduotas atvykusiai Lapių jaunimo delegacijai ir iškilmingai išlydėtas į Lapių parapiją.

-krs-

Lapių parapija

Lapėse paveikslas sutiktas tikinčiųjų skambant giesmėms ir varpams, o vėliau iškilmingai atneštas į bažnyčią, kur vyko šv. Mišios. Pamokslą pasakė svečias iš Raudondvario parapijos kun. Vitas Kaknevičius. Pasibaigus šv. Mišioms prasidėjo Švč. Sakramento adoracija, kalbėta Švč. Kristaus Kraujo litaniija meldžiant pašaukimų, rožinis ir kitos maldos. Bažnyčią paveikslo apsilankymo proga vainikais išpuošė Virga Chšanavičienė, Zita Kuizininė ir Janina Tamašauskienė. Pabaigoje surengta agapė.

Kovo 2 d. po pietų bažnyčioje buvo einamas Kryžiaus kelias, adoruojamas Eucharistinis Jėzus, kalbėta Švč. Jėzaus Širdies litaniija ir pasiaukojimo malda. Daug maldų Jėzui ir Marijai skyrė *Marijos legiono* nariai. 16 val. šv. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė Čekiškės klebonas kun. Vaidas Bartkus.

Kovo 3 d., iš pat ryto bažnyčioje buvo kalbamas rožinis, litaniija, giedama Švč. Marijos garbei. Po 11 val. šv. Mišių adoruotas Švč. Sakramentas. Švč. Mergelės Marijos garbei programą parengė Lapių jaunimas.

Sekmadienį, paskutinę paveikslo lankymosi Lapių parapijoje dieną, iš ryto buvo adoruojamas Švč. Sakramentas, kalbamas rožinis, litaniija, giedami graudūs verksmai. 10 val. šv. Mišiose klebonas kun. Robertas Gedvydas Skrinskas paaukojo Lapių parapiją Švč. Jėzaus Širdžiai. Per pamokslą klebonas papasakojo paveikslų, kuriuose vaizduojami šventieji, persekiojimo ir naikinimo istorijų. Paaiškino, kad šventųjų paveikslai yra ne stabai, o pagarbos

jiems išraiška. Šv. Mišios buvo aukojamos už parapiją, jose dalyvavo daug pirmajai Komunijai besirengiančių vaikų, tikinčiųjų, giedojo jaunimo ir suaugusiųjų chorai. Joms pasibaigus Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas su žibintais, vėliavomis, procesijos kryžiumi buvo išlydėtas ir perduotas Vandžiolgalos parapijos atstovui.

-krs-

„Giesmių giesmelės“ šventė

Jau antrus metus Utenos Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje vyksta *Giesmių giesmelės* šventė. Joje dalyvauja Utenos miesto ir rajono mokyklų kolektyvai, Utenos miesto parapijų chorai. Šiais metais dalyvavo daugiau nei 300 mokinių iš įvairių mokymosi įstaigų. Juos parengė per 30 muzikos mokytojų ir choro vadovų. Pagrindinis šventės iniciatorius ir organizatorius – Utenos mokyklos-vaikų darželio „Varpelis“ bendruomenė.

Šių metų *Giesmių giesmelės* šventė dedikuota šv. Kūdikielio Jėzaus Teresei, kurios relikvijos gegužės 28–29 d. pasieks ir Utenos miestą. Mokiniai kartu su muzikos ir tikybos mokytojais kalbėjo apie šią šventąją, sprendė parengtus kryžiažodžius, atliko kitas užduotis, taip norėdami geriau suvokti ir įsigilinti į šv. Teresės mintis.

Vasario 1 d. šventė pilnoje ir šurmuliuojančioje bažnyčioje prasidėjo skaidrių montažu „Meilę įrodau barskydama gėles“, supažindinančiu su šv. Teresės gyvenimu ir dvasine patirtimi. Jį parengė Panevėžio vyskupijos Katechetikos centras (vadovė Zita Tručionienė). Šv. Teresės minčių paskaitė ir visus pasveikino Utenos Dievo Apvaizdos parapijos klebonas kun. Henrikas Kalpokas.

Po to nuskambėjo giesmė „Tėve mūsų“. Utenos muzikos mokyklos jaunių choras „UTREMIO“ (vadovė Virginija Šeduikienė) atliko dar niekur negiedotą šių metų Lietuvos jaunimo dienų himną „Būk drašus, nebijok!“. Šventės vedėjai Silvija Pankūnaitė ir kun. Andrius Šukys, pasveikinę kolektyvus ir šventės dalyvius, pasidžiaugė, jog šiais metais sulaukta dar daugiau jaunųjų atlikėjų. S. Pankūnaitė kartu su buvusios mokyklos-vaikų darželio „Varpelis“ auklėtiniais sugiedojo „Himną meilei“, kuris davė pradžią kitų kolektyvų pasirodymui. Buvo atlikta per 30 giesmių lietuvių, lotynų ir anglų kal-

vadovavo Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis, pamokslą pasakė Kaišiadorių vyskupo generalvikaras kun. t. dr. Algirdas Jurevičius. Po šv. Mišių kunigai katedroje apžiūrėjo kun. Č. Kavaliausko mirties sukakčiai skirtą parodą.

-KŠ-

Konferencijoje gvildentos senų ir vienišų žmonių problemos

Vasario 15 d. Kauno kolegijos socialinių ir medicininių mokslų centras kartu su Lietuvos *Caritas* surengė konferenciją „Religinių organizacijų teikiamos socialinės paslaugos seniems ir vienišiesiems žmonėms“. Renginys nuotoliniu būdu transliuotas į Šiaulių ir Utenos kolegijas, Kauno technologijos universiteto Panevėžio institutą. Sveikindamas konferencijos dalyvius, Kauno vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas atkreipė dėmesį, kad „šiais laikais ypač daug žiniasklaidos dėmesio susilaukia jaunas, našiai dirbantis, gražus žmogus, tuo tarpu vargui, senatvei viešos erdvės lieka nedaug, arba iš to dėmesio daromas verslas“.

Konferencijoje pranešimus skaitė Kauno Vytauto Didžiojo universiteto ir Kauno kolegijos dėstytojai, Kauno rajono savivaldybės Socialinės paramos skyriaus, Kauno miesto Slaugos ligoninės, jaunimo organizacijos *Actio Catholica Patria* atstovai. Po plenarinio posėdžio dalyviai pasiskirstė diskutuoti atskiromis sekcijomis. Apie nevyriausybių organizacijų veiklą teikiant socialines paslaugas institucijose kalbėjo *Caritas* Klaipėdos, Kazlų Rūdos skyrių, Kaltinėnų senelių namų atstovai. Socialinių paslaugų plėtros ir tobulinimo klausimus gvildeno pranešėjai, atstovaujantys Lietuvos Samariečių draugijai, Vilniaus Sandorai, Maltos ordino pagalbos tarnybai, Kolpingo draugijai.

Pasak Kauno kolegijos docentės Aldonos Račkelienės, senėjimas sukelia fiziologinių, psichologinių, socialinių problemų. Pastarosios ypač skaudžiai išgyvenamos, nes senas žmogus dažniausiai jau nebedirba, visuomenėje nebeatlieka vaidmenų, ir tai smarkiai pablogina jo socialinę ir finansinę padėtį. Senyvo amžiaus žmonės neišvengia našlystės, juos neretai kamuoja vienatvė. Anot pranešėjos, veiksmingos yra socialinės pagalbos, medicinos, netgi kosmetologijos priemonės. VDU Katalikų teologijos fakulteto dėstytojas kun. dr. Algirdas Jurevičius atkreipė dėmesį, kad senam žmogui reikia daugiau negu tik „techninės“ globos. Dažnai visuomenė tokį žmogų izoliuoja, todėl nėra ko stebėtis, kai integruojanti vieta, kurioje neatstumiama, lieka Bažnyčia.

Pasak Lietuvos *Caritas* generalinio direktoriaus kun. Roberto Grigo, žmogų padėti kitiems skatina tikėjimas. Savanoriai, organizuojantys socialiai remtinų žmonių maitinimą, labdaros gavimą ir išdalijimą, vienišų ligonių globą, senolių laisvalaikio grupes ir pan., dirba be atlygio. Kita vertus, Rasa Senkienė, Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės parapijos senelių namų direktorė, akcentavo didžiausią savanoriškos veiklos privalumą – tai padeda ugdyti savęs suvokimą. Anot jos, į savanorišką veiklą, jos organizavimą turėtų įsitraukti jauni žmonės, kadangi tai itin prieinamas būdas įgyti praktinių įgūdžių, kurie gali praversti ateityje.

Diskutuojant ne vienas konferencijos dalyvis minėjo, kad išgyventi tokio pobūdžio organizacijoms nėra lengva, nes trūksta lėšų. Jų neremia valstybė, savivaldybės irgi sunkiai suranda tam pinigų, todėl reikia nemažai pastangų veiklai plėtoti. Kauno rajono savivaldybės Socialinės paramos skyriaus vyr. specialistė Agnė Žukauskytė teigimu, nevyriausybinių organizacijos – kompetentingi partneriai organizuojant paramą, todėl daug savivaldybių pasirašiusios bendradarbiavimo sutartis. Vis dėlto veiklos sričių dar galima surasti. Tiriant socialinių paslaugų poreikius Kauno rajone nustatyta, kad šiandien labai trūksta greitos, operatyvios pagalbos dienos centrų senoliams, vaikams ir asmenims, grįžusiems iš įkalinimo įstaigų. -av-

Eucharistijos šventė

Rengiantis Švč. M. Marijos apsireiškimo jubiliejui, Kauno arkivyskupijos Kauno I dekanate prasidėjo Eucharistijos šventės. Jos parapijose ir rektoratuose vyks savaitgaliais (pagrindinės iškilmės – sekmadieniais) iki spalio mėn. pabaigos.

Kovo 3–4 d. pirmoji Eucharistijos šventė „Kartu garbiname Tave“ vyko Švč. Trejybės (seminarijos) bažnyčioje. Kauno kunigų seminarijos bendruomenė pakvietė drauge ją švęsti šioje bažnyčioje sekmadieniais šv. Mišių aukoje dalyvaujančius, taip pat ir kitus miesto tikinčiuosius. Šventė prasidėjo Eucharistijos liturgija šeštadienio vidudienį. Šv. Mišias celebravo vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, koncelebravo prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, Kauno I dekanato dekanas, Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonas kun. Vytautas Grigaravičius, Kunigų seminarijos rektorius kun. Aurelijus Žukauskas bei seminaristų ugdytojai kunigai. Šv. Mišių pradžioje į susirinkusiuosius kreipėsi vysk. J. Ivanauskas. Jis paragino prašyti šv. Kazimiero užtarimo Kauno kunigų seminarijos bendruomenei, visiems kunigams, taip pat priminė prasidedančią Eucharistinio Jėzaus kelionę Kauno bažnyčiose.

Pamokslą sakęs seminarijos rektorius kun. A. Žukauskas pabrėžė bendruomeninį Eucharistijos, kaip svarbiausio krikščionio maisto, aspektą, jos ir visos Bažnyčios galią suvienyti žmones į bendruomenę. „Jėzus pats subūrė dvylika apaštalų, nes tikėjo žmonių vienybės neįtikima jėga, o kaip vienybės ženklą paliko Duoną ir Vyną pačiame Bažnyčios centre, tik burkimės prie šio stalo ir dalykimės“, – užbaigdamas sakė kun. A. Žukauskas.

Šv. Mišių pabaigoje buvo išstatytas Švč. Sakramentas ir prasidėjo visą parą trukusi adoracija. Klierikai buvo parengę ir meditacijų, vedė rožinio maldas, giedojo kartu su jaunimu bei kitais bažnyčios bendruomenės nariais. Seminarijos auklėtiniai šeštadienį dar pakvietė į maldos ir minties vakarą. Jo metu šalia altoriaus buvo pastatytas Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas, kalbami rožinio Šviesos slėpiniai. Tą vakarą tikintieji galėjo pasinaudoti Atgailos sakramento malone – iki dvyliktos valandos buvo klausoma išpažinčių.

Sekmadienį po Liturginių valandų (Rytmetinės) prasidėjusiai iškilmingai Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Ganytojas pasidžiaugė seminarijos pasirengimu šiai šventei, kvietė melstis, kad visi žmonės brangintų Eucharistiją, kuri yra gyvasis Dievas tarp mūsų.

Arkivyskupas savo homilijoje priminė Jėzaus patirtus šėtono gundymus ir jo sąmoningai iš meilės pasirinktą aukos ir kryžiaus kelią, kurį renkasi ir kiekvienas dvasininkas. Ganytojas kalbėjo apie auką, be kurios neįmanomas krikščionio ir ypač kunigo gyvenimas, pabrėžė klusnumą Jėzui, ragino renkantis pašaukimo kelią Eucharistinio Jėzaus artumoje apsvastyti, ar „Jėzus yra tas mūsų brolis, kurio esame pasiruošę klausyti ir dėl jo paaukoti visa, ką brangiausio turime savo gyvenime.“

Šv. Mišių pabaigoje ganytojas pranešė džiugią žinią, kad Šventasis Tėvas Benediktas XVI suteikė monsinjoro titulą Kauno kunigų seminarijos rektoriumi kun. Aurelijui Žukauskui.

Palaiminus Švč. Sakramentu pamaldų dalyvius, į juos kreipėsis seminarijos rektorius kun. A. Žukauskas padėkojo visiems prisidėjusiems rengiant Eucharistijos šventę bažnyčioje, giedojusiems dviem seminaristų chorams bei jaunimui, VDU Katalikų teologijos fakulteto bendruomenei, adoracijos rengėjams bei dalyviams.

ba. Giedojo Utenos miesto ir rajono mokymosi įstaigų solistai, duetai, grupės, ansambliai, chorai.

Šventėje dalyvavęs Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas stebėjosi jaunų žmonių džiaugsmu ir teigė, jog jie pasirinko geriausią būdą išreikšti save, taip garbindami Kūrėją. „Mokytis giedoti giesmes reiškia prasmingai leisti laiką, nesusivilioti tuo, kas žmogų varo į prapultį“, – sakė ganytojas.

-lb-

Bendruomenių vadovų susitikimas

Vasario 23 d. Lietuvoje veikiančių bendruomenių „Gyvieji akmenys“, „Naujoji Sandora“, „Pilnų namų bendruomenė“, „Tikėjimas ir šviesa“, „Ugnies vaikai“, Marijampolės charizminės šeimų bendruomenės vadovai ar joms atstovaujantys nariai Kauno arkivyskupijos kurijoje susitiko su Johanne su Fichtenbaueriu (Austrija). J. Fichtenbaueris yra Vienos arkivyskupijos nuolatinis diakonų vadovas ir diecezinės nuolatinis diakonų seminarijos rektorius, ENC (Europos charizminių bendruomenių tinklo, tarnaujančio krikščionių Bažnyčių, tautų bei kultūrų susitaikinimui Rytų ir Vakarų Europoje) pirmininkas, ekumeninės programos Austrijoje „Kelias į susitaikinimą“ pirmininkas, taip pat Vienoje veikiančios ir 170 narių vienijančios charizminės katalikų bendruomenės „Sugrįžimas pas Viešpatį“ įkūrėjas.

J. Fichtenbaueris pasidalijo mintimis apie Europos charizminių bendruomenių tinklą ir bendruomenių būrimąsi nacionaliniu mastu, atskleidė jų bendradarbiavimo pagrindą bei galimybes. ENC Europoje vienija ekumeninės ir konfesinės vadinamąsias „trečiojo kelio“ bendruomenes, kurios nėra parapijos ar vienuolinės bendruomenės. Lietuvos charizminių bendruomenių, tarnaujančių jos narių bei visos Bažnyčios dvasiniam atsinaujinimui, atstovai papasakojo apie save, svarstė savo vietą Bažnyčioje ir kaip galėtų vieni kitus paremti.

-kasp-

Projektas „Dialogas – žodis ir spalva“

Vasario 25 d. po sumos Mišių Kauno paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje dauguma tikinčiųjų skubėjo į

konferencijų salę, kur vyko projekto „Dialogas – žodis ir spalva“ pirmasis renginys. Projekto iniciatoriai – aktorius Egidijus Stancikas ir Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonas dekanas teol. lic. kun. Vytautas Grigaravičius. Septynis sekmdienius mūzos ir spalvų mėgėjai mėgausis lietuviško žodžio skambesiu, grožėsis Lietuvos dailininkų darbais.

Pirmasis susitikimas „Septynių vasarų giesmės“ įvyko su visiems gerai žinoma aktore Virginija Kochanskyte. Aktorius Egidijus Stancikas pristatydamas projektą sakė, kad numatoma daugiau dėmesio skirti žodžiui, o ne muzikai, nes pradžioje buvo Žodis, iš jo atsirado Kūnas ir visa kita pasaulyje. Žodį gražiai papildys spalvų gamos dailininkų tapybos darbuose.

Ši sekmdienį dailės darbų parodą surengė dailininkas Vytautas Stasys Lagunavičius. Spalvingi, patrauklūs paveiksai puikiai atspindėjo pavadinimą „Sugrįžimas į pavasarį, vasarą ir gyvenimą“. Skambėjo B. Brazdžionio, K. Bračūno, M. K. Čiurlionio, A. Mickevičiaus, V. Mačernio, S. Gedos, J. Aisčio eilės. -bv-

Caritas seminaras Baltarusijoje

Vasario 27 – kovo 1 d. Baltarusijos ir Austrijos Caritas organizacijos Minske surengė seminarą „Vadovavimas kolektyvui, kolektyvo ir organizacijos dinamika“. Į jį buvo pakviesti Lietuvos, Baltarusijos ir Ukrainos Caritas darbuotojai.

Seminarą vedė Vienos (Austrija) Katalikų socialinės akademijos dėstytojas dr. Hansas Ubleisas. Mokymai vyko nacionaliniame Baltarusijos Caritas centre, kuris yra 20 km už Minsko, gražiam penkių namų kvartale šalia pušyno. Viename iš jų įsikūrusi Caritas administracija, čia yra įvairūs administracijos kabinetai, įrengta graži koplyčia, kurioje seminaro metu buvo meldžiamasi baltarusių ir ukrainiečių kalbomis. Kituose dviejuose pastatuose gyvena motinos su vaikais, sergančiais sunkiomis onkologinėmis ligomis. Ketvirtas pastatas pritaikytas priimti ir apgyvendinti svečius, įvairių renginių dalyviams, penktajame vyksta seminarai.

Baltarusijos Caritas sudaro keturi regioniniai padaliniai – Gardino, Minsko, Pinsko ir Vitebsko vyskupijų Caritas –

Paminėtos kun. Česlovo Kavaliausko mirties 10-osios metinės

Vasario 20 d. sukako *Naujojo Testamento* vertėjo, teologo, poeto kun. Č. Kavaliausko (1923–1997) mirties 10-osios metinės. Šia proga iškilus kunigas buvo paminėtas Kaišiadoryse. Jo mirties dieną, vasario 20-ąją, Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre kunigai klausėsi kun. Šv. Rašto lic. J. Minderio paskaitos tema „Šv. Raštas kunigo pastoracijoje“.

Po paskaitos Kaišiadorių katedroje švęstoms šv. Mišioms už kun. Č. Kavaliauską vadovavo Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis, koncelebravo 30 vyskupijos kunigų. Pamokslą sakęs kun. t. dr. A. Jurevičius, Kaišiadorių vyskupo generalvikaras, taikliai apžvelgė kun. Česlovo Kavaliausko dvasinio – kūrybinio gyvenimo paskatas: „pažinti tiesą iš šaltinių“, „ieškoti tiesos moksle ir tikėjime“, „būti gyvu Kristaus prisikėlimo liudytoju“, „dalyvauti Marijos mistikoje“. Užbaigdamas savo pamokslą kun. Algirdas sakė: „Nepaisydami visų savo nuopelnų Lietuvos Bažnyčiai ir kultūrai, kun. Česlovas pranašiška rašė: *Ne mes pasaulio viduryje*. Tad paradoksalu, kad šio didžiojo žmogaus mirties dešimtmečio paminėjimas vyksta ne mokslo akademijose, universitetų salėse ar teologijos mokyklose, bet mažiausioje Lietuvoje Kaišiadorių vyskupijoje. Tikrai ne veltui jis anuomet yra rašęs, jog tai jo pamilta vyskupija, kuri jam tapo *šlovingais dvasiniais namais*.“

Vasario 23 d. popietę į Kaišiadorių katedrą paminėti kunigą Č. Kavaliauską susibūrusiems Kaišiadorių parapijiečiams ir svečiams buvo pristatyta nuotraukų ir dokumentų paroda „Kunigas Č. Kavaliauskas“. Šiai parodai eksponatus parengė Kaišiadorių vyskupijos kurija, lėšų skyrė – Kaišiadorių savivaldybė. Nuo vasario 26 d. paroda visą mėnesį bus eksponuojama Birštono sakraliniame muziejuje. Tarp įdomesnių eksponatų paminėtinas kun. Č. Kavaliausko vysk. V. Sladkevičiui 1985 m. iš Jonišio (Molėtų r.) rašytas laiškas, 1966 m. Vievyje rašyta kun. Česlovo autobiografija, kun. Česlovo ranka įrašytas graikiškas tekstas Romos mišiole (1989 m.), kurį tik praeitais metais atsitiktinai pavyko aptikti senojoje Dubingių klebonijoje: tai Evangelijos pagal Luką 5 skyriaus 17–20 eilutės, tikėtina, jo skaitytos po Mišių. Ir svarbiausias eksponatas – kun. Č. Kavaliausko įrašas: graikiškos-lotyniškos Biblijos viršelyje nurodoma tiksli vertimo į lietuvių kalbą data: „Pradėta versti 1967. kovo 21. [...] 1971. V. 7 baigiau versti!“

Po parodos pristatymo kun. Č. Kavaliausko eiles iš poezijos rinktinės „Pažadėtoji žemė“ skaitė kun. Julius Sasnauskas OFM. Vėliau minėjimo dalyviai klausėsi Kauno styginių kvarteto atliekamų sakralinės muzikos kūrinių. Minėjimas baigtas šv. Mišiomis, kurias aukėjo ir pamokslą pasakė kun. J. Sasnauskas OFM. -KŠ-

Mons. jubil. Vincento Vėlavičiaus mirties 10-osios metinės

Vasario 22 d. Telšių katedroje aukotos iškilmingos šv. Mišios už mons. V. Vėlavičių minint jo mirties 10-ąsias metines. Šv. Mišioms, kurias aukėjo Panevėžio vyskupas J. Kauneckas, Telšių vyskupas emeritas A. Vaičius, popiežiškasis protonotaras kan. B. Antanaitis, mons. A. Svarinskas, kun. A. Keina bei nemažas būrys Telšių vyskupijos kunigų, vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Pradžioje Telšių ganytojas į katedrą gausiai susirinkusiems tikintiesiems bei kunigams priminė garbiojo monsinjoro nueitą gyvenimo kelią.

Mons. jubil. Vincentas Vėlavičius gimė 1914 m. vasario 15 d. Pavandenėje, Telšių rajone. Studijavo Telšių kunigų seminarijoje, kurią baigė 1938 m. Tais pačiais metais Telšių vysk. Justino Staugaičio buvo išventintas kunigu. Dirbo vikaru Gaurėje ir Telšiuose, klebonu Laukžemės, Vilkyškių, Klykolių

parapijose. 1948 m. sovietų valdžios įsakymu suimtas ir nuteistas dešimčiai metų kalėjimo. 1956 m. grįžo į Lietuvą ir dirbo Lenkimų, vėliau Skaudvilės klebonu. Nuo 1983 m. iki mirties buvo Telšių katedros altaristas. 1989 m. popiežius Jonas Paulius II kunigui V. Vėlavičiui suteikė monsinjoro titulą. Sovietmečiu mons. V. Vėlavičius buvo Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto narys, aktyvus *Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos* bendradarbis.

Telšių vyskupas ragino Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos auklėtinius išimastyti į šio uolaus ir Bažnyčiai ištikimo kunigo pavyzdį. Būsimiesiems ir jau kunigaujantiems dvasininkams ganytojas linkėjo būti tokio tvirto tikėjimo, kokį turėjęs garbusis kun. V. Vėlavičius.

Pamokslą sakęs kartu su monsinjoru buvęs Tikinčiųjų teisėms ginti komiteto narys Panevėžio vyskupas J. Kauneckas paminėjo, jog mons. V. Vėlavičius, už savo švelnų ir malonų būdą tikinčiųjų ir kunigų vadintas „Saulute“, kartu buvęs ir labai ryžtingas, drąsus kunigas. Jis visada ryžtingai gynė tikinčiųjų teises, nors sovietų valdžia už tai dažnai jo „nepaglostydavo“. Anot vyskupo, mons. V. Vėlavičius – Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės žmogus. Jis ir gūdžiu sovietmečiu visada švęsavo Vasario 16-ąją ir buvo tvirtai įsitikinęs, jog Lietuva taps laisva ir nepriklausoma. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, mons. V. Vėlavičius buvo vienas iš pagrindinių Krikščionių demokratų partijos atkūrėjų ir iniciatorių, netgi tapo Lietuvos krikščionių demokratų partijos dvasios tėvu. Tai maldos, gilaus tikėjimo ir didelio uolumo kunigas. „Mons. V. Vėlavičiaus gyvenimas ir veikla, jo meilė Dievui, Bažnyčiai, Lietuvai yra puikus pavyzdys šiandienos žmogui, koks turi būti tikras katalikas, kunigas ir lietuvis. Jis visada buvo ateities bei vilties žmogumi, toks išliko, įveikdamas įvairiausius sunkumus ir išbandymus“, – sakė vyskupas J. Kauneckas. Baigdamas pamokslą Panevėžio ganytojas visus kvietė nuoširdžiai melstis prašant garbiajam monsinjorui amžinojo džiaugsmo Viešpaties artumoje.

Po šv. Mišių prisiminimais apie mons. V. Vėlavičių pasidalijo Telšių vyskupas emeritas A. Vaičius ir monsinjoro bičiulis bei bendražygis mons. A. Svarinskas. -kasab-

Mirė kunigas Juozapas Lunius (1929–2007)

Vasario 21 d. Prienų ligoninėje mirė Kaišiadorių vyskupijos kunigas Juozapas Lunius, Nemajūnų (Birštono sav.) šv. apašt. Petro ir Pauliaus parapijos altaristas.

Juozapas Lunius gimė 1929 m. lapkričio 10 d. Mineiškiemio kaime, Utenos rajone, Kirdeikių parapijoje. Mokėsi Saldutiškio vidurinėje mokykloje, studijavo Vilniaus pedagoginio instituto Fizikos ir matematikos fakultete; vėliau dirbo Dusetų vidurinėje mokykloje, Kauno politechnikos instituto Vilniaus filialo fizikos laboratorijoje, Vilniaus parduotuvėje-salono „Prietaisai“.

1971 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, kurią baigęs 1976 m. gegužės 30 d. Kauno arkikatedroje išventintas kunigu. Vikaravo Kietaviškių, Aukštadvario, Širvintų ir Molėtų parapijose. Klebono pareigas ėjo Kirdeikių, Vytautavos, Beižionių ir Nemajūnų parapijose. Paskutinėje pastoracinio darbo vietoje – Nemajūnuose praleido 20 metų. Buvo pamaldus, kuklus, nemėgstantis naujovių ir permainų žmogus, užjaučiantis vargstantį, altruistas.

Kun. J. Lunius buvo pašarvotas Nemajūnų parapijos bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišioms vasario 24 d. vadovavo Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis, kun. Juozapo studijų draugas Gardino vyskupas A. Kaškievič ir vysk. J. Tunaitis, koncelebravo 20 kunigų. Kun. J. Lunius palaidotas Nemajūnų bažnyčios šventoriuje šalia kun. Alfonso Šato. -Kš-

bei centrinė *Caritas* organizacija. Išskirtinis ir savitas yra Gardino vyskupijos *Caritas*. Baigiantis seminarui, viena jo rengėjų, nacionalinio Baltarusijos *Caritas* bendradarbė Natalija Kazarceva, pakvietė dalyvius atvykti gegužės mėnesį į numatytą šio mokymų ciklo tęsinį tema „Konfliktai ir jų sprendimo būdai“.

-jk-

Seminaras jaunimui

Kovo 2–3 d. Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centro kvietimą gavėnios laikotarpiu keliauti į „dykumą“ išgirdo gausus jaunimo būrys, susirinkęs į seminarą jaunimo aktyviesiems „Sausra. Dykumoje...“; seminare dalyvavo atstovai iš Semeliškių, Žaslių, Musninkų, Kiauklių, Širvintų, Zibalų, Stakliškių, Vievio, Butrimonių, Bagaslaviškio, Punios, Pivašiūnų, Dusmenų, Senosios Varėnos, Kruonio, Elektrėnų, Žiez marių ir Kaišiadorių parapijų. Seminaro tikslas – išgirsti ir atsiliepti į Dievo kvietimą keliauti į „dykumą“, atpažinti tikruosius gyvybės šaltinius mūsų kasdienybėje, sugrįžus į savo parapijas patirtimi pasidalyti su parapijos jaunimu. Susibūręs jaunimas penktadienio vakarą savarankiškai ruošėsi Kryžiaus keliui, seminaro dalyviai remdamiesi Šventojo Rašto ištraukomis kūrė tekstus ir maldavimus, atspindinčius Kančios kelio stočių prasmę. Kryžiaus kelias eitas ir apmąstytas Kaišiadorių katedroje. Maldai vadovavo patys jaunuoliai. Po Kančios kelio maldos buvo skirta laiko Atgailos sakramentui ir šlovinimui, kad tikrosios ramybės pripildytomis širdimis būtų švenčiama Eucharistija. Šeštadienio rytą vykusios katechezės „Šitas prima nusidėjėlius ir su jais valgo“ (plg. *Lk* 15, 2) metu nagrinėta Sieger Köder paveikslas „Jėzus su nusidėjėliais“. Jaunimas mąstė apie savo santykį su Dievu. Kiekvienas seminaro dalyvis klausė savęs, ar nori ir ar leidžiasi, kad būtų Jėzaus surastas ir pakviestas sėdėti su juo prie vieno stalo. Vėliau per katechezę „Dykuma“ (plg. *Mk* 1, 12–15) jaunimas diskutavo apie tikruosius šaltinius, kurie gali numalšinti ir malšina jų troškulį. Dienos pabaigoje pasiūlyta kūrybinė veikla padėjo apmąstytas mintis įsileisti į širdį ir jas išgyventi. Tikimasi, kad jaunimas, grįžęs iš seminaro, galės su savo bendraamžiais ne tik pasidalyti naujomis idėjomis, kaip įprasminti gavėnią, bet ir gebės vadovauti Kryžiaus kelio maldai ar net surengti gavėnios susikaupimo popietę savo parapijoje, jaunimo grupėje.

-kvjc-

MALONĖ DIDESNĖ UŽ NUODĖMĘ

V gavėnios sekmadienis (C)
Iz 43, 16–21; Fil 3, 8–14; Jn 8, 1–11

Pagrindinės gavėnios laiko temos yra atsivertimas ir atleidimas. Evangelijoje matome nuolatinį Jėzaus pasirengimą atleisti. Savo gyvenime noriai priimame Jėzaus dovanojamą atleidimą, tačiau dažnai suraukiame kaklą, kai atleidžiama kitiems. Kaip gali Dievas suderinti reikalavimą laikytis jo įsakymų ir drauge atleisti nusidėjėliams? Ar galime lygiuotis su Dievu? Gal atlaidumu griuname Dievo įsakymų pamatus? Gal yra dalykų, kurių apskritai negalima atleisti? Svarstydami šiuos klausimus pastebime, kad nejučiomis juos esame linkę kelti tik kitų žmonių atžvilgiu. O patys norime, kad mums būtų taikoma išimties taisyklė. Todėl mūsų „kova dėl teisybės“ vos vos laikosi. Ją įkvepia veikiau negailestingumas, o ne uolumas dėl teisybės.

Jėzus nėra teoretikas moralistas ir nedėsto moralės normų įstatymų paragrafais. Šįkart jis moko ne palyginimu, bet konkrečiu įvykiu. Jei santuoka suvokiama kaip Dievo sandoros su išrinktąja tauta atspindys, ištikimybės laužymas yra baisus dalykas, dieviškosios tvarkos ir drauge visuomenės destrukcija. Tokioje visuomenėje, kur santuokos supratimas netenka religinio pagrindo, į svetimavimą žiūrima gerokai atlaidžiau. Tai lengvabūdiškai vertinama kaip „naujų patirčių ieškojimas“. Vartotojiška ideologija perša mintį iš gyvenimo išspausti sau kuo daugiau malonumo, nepaisant kitų žmonių, netgi savo vaikų gerovės. Nuo pat pirmųjų tėvų nuopuolio uždraustas vaisius neprarado viliojančio žavesio. Krikščioniui santuokos šventumas nėra diskusijų objektas. Krikščionis negali leisti, kad iš ištikimybės būtų šaipomasi, nors tai iš tikrųjų dažnas reiškinys. Mums nepriimtina idėja, esą tikra meilė yra tik spontaniška, santuokos varžtų nesaistoma aistra. Dviejų asmenų dovanojimasis vienas kitam yra tikroji, deja, ne visuomet suvokiama santuokos didybė. Žmogiškai imant, atleisti sutuoktiniui dėl svetimavimo yra pernelyg sunku. Tikrai atleisti nereiškia nuodėmę užtušuoti, apsimesti, tarsi nieko nebūtų įvykę. Tokia nuostata nuvertintų ir pamintų Dievo įsakymo svarbą.

Šiame Evangelijos pasakojime aiškiai krinta į akis, kad jame net neužsimenama apie vyrą, dalyvavusį svetimavimo nuodėmėje. Fariziejai ir Rašto aiškintojai nėra kieno nors įpareigoti teisti nutvertą svetimautoją. Jie tai daro iš religinio uolumo. Tačiau ar po ta tariamo uolumo skraiste neslypi kažkokie kiti, gal net neįsisąmoninti tikslai? Mozės įstatymo nuosprendis šiandienos žmogui nuskamba griežtai ir kategoriškai: „Jei vyras yra pagautas gulint su kito žmona, jiedu abu – vyras ir moteris, su kuria jis sugulė – turi mirti. Taip pašalinsi pikta iš Izraelio“ (Ist 22, 22). Šiuo atveju dalį tikrovės norima užtušuoti. Rašto aiškintojai tarsi užmiršo įstatymo reikalavimą.

Jėzus tiesiog įtraukiamas į svetimautojos bylą, jam spendžiami spąstai. Jam gresia būti apkaltintam dėl atleidimo už svetimavimą. Tačiau Jėzus neįsileidžia į tokias pinkles. Jis nenori būti nei teisėjas, nei kaltinamasis. Jėzus rodo, kad Dievo įsakymus reikia ginti pradendant nuo savęs. Jis rašo kažką pirštu ant žemės, tarsi būtų nešališkas protokolo užrašinėtojas. Jėzaus rašomame protokole įregistruotos visų nuodėmės. Jis pasilenkęs rašo žemės dulksėse. Šventąjį Raštą išmanantys Rašto aiškintojai ir fariziejai gali suprasti šio veiksmo prasmę pagal Jeremijo knygą: „Visi, kurie tave palieka, bus sugėdinti; visi, kurie šiame krašte maištauja prieš tave, bus nužeminti“ (pažodžiui – įrašyti ant žemės) (Jer 17, 13). Rašydamas ant žemės Jėzus nurodo kaltintojams Dievo teismą, kur visi žmonės yra nusidėjėliai. Juos visus Dievas gali įrašyti į žemės dulkes. Jėzus nelinkęs skirstyti žmonių į kaltuosius ar išteisintuosius. Jis tiesiog stoja nupuolusio žmogaus akivaizdon. Per maža būtų vien išgelbėti žmogaus gyvybę, jį reikia ištraukti iš pražūties į išganymą.

Stebėtina, kaip Jėzus nukreipia kalbą nuo teologinės diskusijos ir pasiūlo čia pat vykdyti teismo nuosprendį. Juk Rašto aiškintojai to nesiekė, jie vien norėjo išgauti, kokia Jėzaus nuomonė. O Jėzus, tarsi neištyręs bylos, iš karto skelbia nuosprendį. Visa bėda, kad šį nuosprendį keblu įvykdyti, mat Jėzus iškelia neįvykdomą sąlygą. Pagal žydų teisę vykdamas mirties nuosprendį pagrindinis kaltintojas turi pirmas mesti akmenį. Taigi nuosprendį vykdyti gali ne tas, kuris užtiko moterį svetimaujant, bet tas, kuris yra be nuodėmės. Jėzus nesileidžia įviliamas į procesą. Jis neprivalo ir neketina mesti akmens. Rašto aiškintojai ir fariziejai turi pabaigti savo pradėtą procesą, tačiau drauge nepamiršti, kad tas procesas nukreipiamas prieš juos pačius.

Sunkiausia kaltės našta tenka vyresniesiems, todėl jie dingsta pirmieji. Jėzus vienas lieka su moterimi. Jis suteikia moteriai neprašomą atleidimą, tačiau tik po to, kai pažvelgė į jos širdį. Jėzus atleidžia ne todėl, kad menkinėtų įstatymo reiklumą. Jis du kartus įvardija padarytą veiksmą kaip nuodėmę. Čia nėra jokių abejonių, tačiau Jėzus vis dėlto atleidžia. Dievo malonė yra didesnė už žmogų ir jo nuodėmę.

DIEVAS ANT KRYŽIAUS

Verbų sekmadienis

Iz 50, 4–7; Fil 2, 6–11; Lk 22, 14 – 23, 56

Verbų sekmadieniu prasidedančios Didžiosios savaitės temą galėtume nusakyti žodžiais – Dievas ant kryžiaus. Jai nuteikia ankstyvosios Bažnyčios himnas iš Laiško filipiečiams. Jėzus apiplėšia save, nusizemindamas net iki kryžiaus mirties. Šis himnas baigiamas Dievo atsiliepiamu: Dievo Sūnus išaukštinamas virš visa ko kaip Viešpats.

Žmogaus akimis žvelgiant, kryžius yra visų skausmų ir kančių įvaizdis. Pažeisto ir kenčiančio pasaulio kelio galas yra beprasmė mirtis. Kryžius prieštarauja mūsų įsivaizdavimui apie laimę. Ant kryžiaus dūžta mūsų viltis pasiekti pilnatvę šiame pasaulyje. Kuris žmogus gyvenimo pabaigoje neturi neišsipildžiusių svajonių ar sudužusių vilčių? Kitaip tariant, niekas neišvengia kryžiaus tikrovės. Priešingai šiam įvaizdžiui, ištiesęs rankas ant kryžiaus Dievas reiškia meilę: jo rankos nori apkabinti ir atsivesti namo nusikaltusį žmogų. Kryžius yra tiltas, kuris iš kaltės, likimo ir mirties bedugnės veda į Dievo artumą. Taip kryžius įgyja ir kitą prasmę. Jis atskleidžia mums Dievą, negriaunantį mūsų laimės, bet ieškanį mūsų nelaimėje ir prisartinantį pagelbėti ten, kur niekas kitas negali padėti.

Evangelistai, kaip ir kiti Šventojo Rašto autoriai, nėra vien beasmeniai apreikštųjų tiesų užrašinėtojai. Kiekvienas žvelgia savo akimis ir širdimi, remiasi savo pasaulėjauta bei patirtimi. Evangelisto Luko atpasakota Kančios istorija perteikia nepamirštamus Kristaus meilės bruožus. Jėzus žadina meilę net eidamas kryžiaus keliu į mirtį. Gerasis gydytojas Lukas labai įdėmiai stebi šiuos žodžius ir įvykius. Tik šis evangelistas pasakoja, kad kryžiaus kelyje Jėzų pasitinka verkiančios moterys. Nukankintam Viešpačiui turėjo būti paguoda išgirsti ištikimos meilės balsą neapykantos ir paniekos aplinkoje. Jėzus net šioje situacijoje lieka ištikimas savo misijai. Nepaisydamas savęs jis sielojasi dėl būsimos raudančių moterų kančios. Po keturiasdešimties metų jų vaikai pačiame savo jėgų žydėjime išgyvens Jeruzalės žlugimą, bus nužudyti ar paimti į vergiją. Pasenusios motinos turės apraudoti savo vaikų mirtį. Iki pat savo gyvenimo pabaigos Jėzus neprašo užuojautos, jis ragina atsiversti. Nekaltąjį Jėzų nuteisęs teismas yra tik provaizdis siaubingesnio ugnies teismo, laukiančio daugelio, kurie užkietėję netikėjimu atiteks savo teisėjams mirę savo nuodėmėmis.

Tik evangelistas Lukas pasakoja, kad vienas iš drauge nukryžiuotųjų atsivertė atsigręždamas į Jėzų. Jis gresiant mirčiai atpažino tikrąjį Mesiją ir Izraelio gelbėtoją greta jo nukryžiuotame Jėzuje. Toks atsivertimas yra galimas. Tai geroji žinia nusikaltėliams, netgi žudikams. Mums teikia paguodą tai, kad Dievo malonė gali viską įveikti. Tačiau esame įspėjami: tik vienas iš drauge nukryžiuotųjų atvėrė savo širdį Jėzui. Jėzus atsiliepia nelaukta, visa pranokstančia meile. Jis ne tik žada prisiminti nusikaltėlį (juk tai kiekvieno žmogaus lūkestis), ne vien atleidžia jam išpažintas kaltes, – Jėzus tiesiog už rankos įsiveda šį nusikaltėlį į rojų – savo Tėvo namus. Šie žodžiai teikia vilties visai nusikaltusiai žmonijai.

Tik evangelistas Lukas įtraukia į savo pasakojimą tai, kad Jėzus buvo prikaltas tarp dviejų kitų nukryžiuotų nusikaltėlių, tarsi būtų jų gaujos vadovas. Jis nuogas ir apleistas, paliktas skausmams ir gėdai. Jis meldžiasi už tuos, kurie jį nuteisė ir pasmerkė. Kas iš mūsų dėl to nekaltas? Ar Tėvas atleis tai, ką žmonės padarė jo mylimajam Sūnui? Kodėl jis turėtų atleisti šią piktadarybę? Jėzus neprimeta Tėvui sprendimo. Jis tik sako, kad tie žmonės nežinojo, ką daro, ir tai atitinka tikrovę. Šiems žmonėms nesuvokiamas giluminis Dievo žvilgsnis į nuodėmės bedugnę.

Tik evangelistas Lukas pažodžiui perteikia mirštančio Jėzaus maldą. Jėzus galingu balsu sušuko: „Tėve, į tavo rankas atiduodu savo dvasią.“ Garsus šauksmas, apie kurį pasakoja Matas ir Morkus, Luko evangelijoje nuskamba kaip susitaikinimas. Jėzus žino, į ką kreiptis artėjant mirčiai. Jis atsiduoda ne anonimui likimui, bet žvelgia į Tėvo akis. Jis atiduoda save į mylimojo Tėvo rankas. Iš Jėzaus maldos žodžių tampa aišku, kad gyvybės atidavimas yra tik laikinas. Į patikimas rankas atiduotą gyvenimą Jėzus vėl atgaus. Jėzaus malda mirties valandą slepia pridengtą jo prisikėlimo skelbimą. Evangelistas Lukas nušviesina netgi siaubingą Jėzaus mirties valandos tamsybę. Tik Lukas pastebi, kad minia „mušėsi į krūtinę“. Šis sakinytis teikia vilties, kad pašaipūnai, piktžodžiautojai ir spjaudžiusieji ant Jėzaus nepražūs. Juos visus sukrėtė užėjusi tamsybė, tačiau dar labiau – tas maldingas tikrumas, su kuriuo mirė Jėzus. Jie mušėsi sau į krūtinę, nes jautėsi kalti dėl jo pasmerkimo ar bent dėl to, kad tyliai jam pritarė. Jei atgaila kyla net iš tų, kurie tik ką šaukė „ant kryžiaus jį“, sušvinta viltis ir kitiems nutolušiams nuo Kristaus. Evangelistas Lukas skelbia Nukryžiuotojo atneštą išganymą visiems žmonėms.

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis

Homilija Kovo 11-osios proga*Vilniaus arkikatedra,
2007 m. kovo 11 d.*

Brangieji,

Trečiąjį gavėnios sekmadienį klausydamiesi Dievo žodžio ir švęsdami Eucharistiją drauge su Moze išgyvename tarp mūsų esančio Dievo artumą. Dievo, kuris mus išvedė į dvasinę dykumą, idant pasitraukę nuo kasdienių rūpesčių ir vargų pakeltume akis į nesudegantį, nesunyktantį ir nesibaigiantį Gėrį – tikrąjį mūsų laisvės ir laimės Šaltinį.

Drauge prie Viešpaties altoriaus atsinešame trapią mūsų Tėvynės laisvės dovaną – minime septynioliktąsias Nepriklausomybės atkūrimo metines. Kaip matome iš šios dienos Evangelijos pasakojimo apie nevaisingąjį figmedį, tautos Nepriklausomybės medis reikalauja rimto darbo ir didelės kantrybės. Idant medis neštų vaisius, reikia ne vien triūso, bet ir geros žemės.

Apmąstydami karčią savo krašto istorinę patirtį, o drauge ir sunkias laisvės dienų pastangas auginti tautos medį, šiandien paklauskime savęs: ar mes tikrai atsivertėme? Ar jau iš tiesų esame vidujai laisvi žmonės, pajėgūs gyventi pagal dvasios laisvės principus ir rūpintis savo tautos gyvastimi?

Dažnai dėl daugelio bėdų su kartėliu kaltiname penkiasdešimt okupacijos metų. Kalti kiti, aš esu tik auka, man sunku. Tačiau reta girdėti prisipažįstant: aš nemo-ku gyventi laisvoje tėvynėje, nes visas mano ugdymas buvo parentas dvigubais standartais – kaip išlikti, kaip užsidirbti „iš šalies“, kaip prisitaikyti prie aplinkybių. Tai ne kaltinimas, o skaudi tiesa, kurią nuslėpę nuo savęs pačių, nesulauksime naujo gyvenimo vaisių.

Laisvos, savąją tapatybę suvokiančios ir ją gerbiančios tautos pagrindas yra *ugdymas*, kuris kyla iš gerai išsąmonintų pamatinių vertybių ir jas diegia. Mūsų vidurinioji karta tokį ugdymą galėjo gauti tik iš savo tėvų bei senelių ir dar su sąlyga, kad jie neužėmė svarbaus posto ir turėjo vidinės drąsos. Deja, kitiems Nepriklausoma Lietuva – tai bevaisis medis, kažkokia abstrakti svajonė, kartais sumišusi su bejėgiu pykčiu ir abejingumu. Tragiškas mūsų tautos istorijos laikotarpis dar laukia tikro įvertinimo, esmingo tiesos pripažinimo. Pasak Šventojo Rašto, *niekas nepila jauno vynu į senus vynmaišius, nes antraip vynmaišiai plyštų, vynos išsilietų ir vynmaišiai niekais nueitų. Bet jaunas vynas pilamas į naujus vynmaišius (Mt 9, 17)*. Argi šie žodžiai nebyloja apie bergždžias mūsų pastangas suderinti pavergtojo ir laisvojo piliečio gyvenimo patirtį?

Jeigu norime matyti gerus mūsų tautos vaisius, turime ypatingą dėmesį kreipti į jaunosios kartos ugdymą.

Kuo remiasi kiekvieno žmogaus ugdymas? Visų pirma, Kūrėjo įdiegta sąžinė. Tačiau sąžinė turi būti žadinama ne savanaudiškumo, baimės, prisitaikymo prie esamų sąlygų motyvais, o tiesa ir teisingumu, kurių šaltinis yra Dievas. Tinkamai išugdyta sąžinė sprendžia teisingai, atsižvelgdama į bendrąjį gėrį, kurio link mus kreipia Kūrėjo išmintis.

Bažnyčios vaidmuo ir yra ugdyti sąžinę. *Savo sąmonės gelmėse žmogus aptinka įstatymą, kurio nėra pats sau davęs, bet kurio privalo klausyti. Visada raginas mylėti ir daryti gera, bet vengti bloga balsas reikalui esant suskamba širdies klausai: tai daryk, to venk. [...] Sąžinė yra slapčiausias žmogaus branduolys ir šventovė, kurioje jis esti vienas su Dievu, kalbančiu jo viduje (Gaudium et spes, 16)*.

Sąžinės ugdymas yra viso gyvenimo uždavinys. Jau nuo mažens šeimoje vaikai turi būti pratinami įvairiuose gyvenimo pasirinkimuose atpažinti sąžinės balsą ir jo klausyti. Tėvų pavyzdys padeda vaikui suvokti motyvus, kurie nulemia sąžiningo gyvenimo būtinybę siekiant aukštesnių tikslų, o ne vien tik šilto ir sotaus gyvenimo. Kaip sakė popiežius Jonas Paulius II, *tėvų meilė iš pat pradžių tampa sąžine, o kartu ir norma, kuri skatina ir duoda kryptį konkrečiai auklėjimo veiklai, praturtindama ją tokiais vertingais meilės vaisiais, kaip jautrumas, pastovumas, gerumas, paslaugumas, nesuinteresuotumas ir aukos dvasia (Familiaris Consortio, 36)*.

Toliau popiežius mokė: *Šeima yra pirmoji, bet ne vienintelė auklėjimo bendruomenė: juk žmogui, kaip piliečiui, kaip bendrijos ir Bažnyčios nariui, reikalinga platesnė ir labiau apibrėžta veikla, kuri yra įvairių bendrų auklėjimo veiksmų vaisius. [...] Valstybės ir Bažnyčios pareiga – tarnauti šeimoms ir visokeriopais būdais jas remti, kad šeimos galėtų gerai atlikti auklėjamuosius uždavinius. Todėl ir Bažnyčia, ir valstybė privalo kurti ir remti tas institucijas [...], kurios tikrai padėtų šeimoms (Familiaris Consortio, 40)*.

Sovietmečiu šeimos ir mokyklos auklėjimas stipriai skyrėsi. Todėl vaiko charakteryje formavosi dviveidiškumo, prisitaikymo bruožai. Šiandien mokykla privalo būti tėvų pagalbininkė, o ne kitoniško ugdymo įstaiga ar estafetės perėmėja. Šeima ir mokykla turi sukurti aplinką, kurioje būtų ne vien perteikiamos žinios ir skatinamas jaunuolių verslumas, bet ir, kaip rašo Švietimo įstatymas, *perduotos vertybės, kurios daro žmogaus gyvenimą prasmingą, visuomenės gyvenimą – darnų ir solidarų, valstybės – pažangų ir saugų*.

Ar tikrai šiandien mokykla vadovaujasi šiomis Švietimo įstatymo nuostatomis? Ar bendražmogiškos ir krikščioniškos vertybės yra jaunosios kartos ugdymo pagrindas? Ar kuriamos programos, rašomi vadovėliai paisyti šeimų pasaulėžiūros ir tautos savitumo? Ar Švietimo ministerija ir kitos valdžios institucijos, pagaliau mokyklų vadovai užtikrina mokytojams reikalingą pagalbą ir paramą? Ar rūpestingas mokytojų rengimas ir atranka, moralinė jų darbo aplinka susilaukia valstybės dėmesio?

Deja, šiandien mokytojas neretai lieka vienas ir tik pats pagal savo sąžinę sprendžia, kaip ir kokiomis vertybėmis grįšti pamokas, bendravimą su mokiniais. Mokyklų struktūros pertvarka, kalnai biurokratinių ataskaitų ir finansavimo projektų rengimas užgožia sąžininę pedagogų pastangas bei troškimą ugdyti dorą asmenybę. Švietimo įstatyme aptartą dorinį ugdymą į šalį nustumia pagal egzaminų programas atrinktos žinios, įgūdžiai ir gebėjimai. O dora ir atsakomybė grindžiamam asmenybės ugdymui, geriausiu atveju, tenka nereikšmingo priedo vaidmuo.

Visi suprantame, kad didžiausią įtaką vaikams daro mokytojo asmenybė. Šiandien daug kalbama apie vargingą mokytojų padėtį, tačiau mokytojai, kurie turi aiškius sąžinės kriterijus savo pačių gyvenime, nesunkiai geba pažadinti sąžinės balsą ir mokinių širdyse. Su nuostaba ir pagarba žvelgiame į tuos pasišventusius mokytojus, kurie nebijo jaunų žmonių maištingumo ir kartais kylančios agresijos. Mokytojus, kurie su meile ir pasiaukojimu stengiasi ne tik perduoti žinias, bet ir ugdyti asmenybę, žadinti doros troškimą bei atsakomybės jausmą. Vaikai ir jaunimas atsiveria tokiems mokytojams, maža to, juos pamilsta. Juk tikrųjų vertybių nėra išmokoma, jos perduodamos savuoju pavyzdžiu ir liudijimu.

Ar ne laikas mums visiems sąžiningai ir kritiškai kelti klausimą, koks mūsų mokyklų veiklos pagrindas? Esu įsitikinęs, kad tik tuomet, kai iš tiesų, o ne popieriuje sutarsime dėl vertybinių gairių, sutarsime, kad ugdymas yra visų – šeimos, mokyklos, valdžios ir Bažnyčios – bendras reikalas, sulauksime tikrųjų vaisių. Šiandien gal kaip niekuomet anksčiau svarbu suvokti ir gerbti mūsų tautos savitumą, piliečio ir krikščionio tapatybę, nes jaunosios kartos ugdymas negali remtis verslumo, mados ar skonio kriterijais.

Gražus ir sunkus yra pašaukimas ir uždavinys tų, kurie padeda tėvams atlikti jų pareigas ir imasi auklėjimo darbo mokyklose. Šis pašaukimas reikalauja ypatingų proto ir širdies dovanų, kruopštaus pasirėngimo, nuolatinio atsinaujinimo ir gyvo tarpusavio ryšio. Melskime Dievo pagalbos ir palimos mokytojams, kurie vadovaudamiesi savo sąžine ir patirtimi su meile ugdo jaunąją mūsų tautos kartą, Nepriklausomai valstybei išsipareigojusių piliečių kartą.

Dievas Mozei pasakė: *Aš esu, kuris esu* [...] *Šis bus mano vardas per amžius, šiuo vardu manęs šauksis visos kartos* (Iš 3, 15). Dievas, kuris įdiegė savo įstatymus į kiekvieno žmogaus sąžinę, ir šiandien yra tarp mūsų. Klausykime Jo, leiskimės ugdomi Jo valios, nes Jis yra mūsų Kūrėjas ir Gelbėtojas. Jis myli kiekvieną iš mūsų ir troškta, kad mes gyventume tikroje laisvėje.

Kardinolas Audrys Juozas BAČKIS
Vilniaus arkivyskupas metropolitas

Dievo žodžio skaitymas (V)

Malda

„Kai angelai nuo jų pakilo į dangų, piemenys kalbėjo vieni kitiems: *Bėkime į Betliejų pažiūrėti, kas ten įvyko, ką Viešpats mums paskelbė*. Jie nusiskubino ir rado Mariją, Juozapą ir kūdikį, paguldytą ėdžiose. Išvydę jie apsakė, kas jiems buvo pranešta apie šitą kūdikį. O visi žmonės, kurie girdėjo, stebėjosi piemenų pasakojimu. Marija dėmėjosi visus šiuos dalykus ir svarstė juos savo širdyje“ (Lk 2, 15–19).

Įvykiai, susiję su Jėzaus atėjimu į pasaulį, nebuvo tokie paprasti, kaip galėtų atrodyti žvelgiant į Kalėdų prakartėlę. Daug kartų skaitę Mato ir Luko evangelijų pradžią, gali manyti, kad suvokė viską, kas ten parašyta apie Jėzaus gimimą. Tačiau iš naujo lėtai ir mažliai perskaite tas jau pažįstamas vietas rasime daug apmąstytinų dalykų.

Kokio didžiulio tikėjimo buvo pareikalauta iš Juozapo! Kokie jausmai ir mintys turėjo užplūsti jo protą ir širdį! Jis žinojo, kad Marija labai gera, šventa ir maldinga. Tačiau kai „dar nepradėjus jiems kartu gyventi, Šventosios Dvasios veikimu ji tapo neščia“ (Mt 1, 18) – jų garbinamos Viešpaties Dvasios veikimu, – kiek daug stiprybės iš Šventosios Dvasios jis pats turėjo gauti, kad galėtų priimti tai, jog Viešpats pasirinko jo išsiritą moterį, ir patikėti, kad šis vaikas yra tikrai Dievo Sūnus. Juozapo tikėjimas Dievu ir jo būsimąja žmona buvo tvirtas, jo meilė jiems – besąlygiška, tačiau vis dėlto kai ko jo tikėjimas ir meilė negalėjo iki galo perprasti. Kas galėjo numanyti, jog Dievo Sūnus gims pasaulyje ne galybės ir spindesio aplinkoje, bet kelionės metu, ir bus paguldytas ėdžiose? Kas šis Dievo Sūnus, kuriam buvo parinktas toks gimimas?

Piemenys, išgirdę angelų žinią, „labai išsigando“ (Lk 2, 9). Ką reiškė angelų žodžiai? Išrinktosios tautos lauktasis Mesijas turėjo būti žemiškasis karalius, atkariausiantis Dovydo karalystę iš romėnų. Izaijo knyga jiems teigė priešingai: ten pranašaujama apie ateisiantį kenčiantį Viešpaties tarną, kuris ims nešti jų nuodėmes. Tai ir buvo Kristus, kurį piemenys rado ėdžiose: „Jis nebuvo nei patrauklus, nei gražus: matėme mes jį, bet nepamėgome“ (Iz 53, 2). Viena vertus, pasirodžius angelui piemenis nutvieskė Viešpaties šlovė, kita vertus – kūdikis gimė varge.

„Marija dėmėjosi visus šiuos dalykus ir svarstė juos savo širdyje.“ Ji taip pat turėjo iki galo nesuvokti viso to, kas vyko. Marija žinojo, jog Viešpats tikrai veikė, ir kad tai, kas vyko, buvo jo išganymo plano dalis. Tačiau žinoti, jog Dievo ranka mus veda, nėra tas pat, kas suvokti viską, ką jis daro. Marijos tikėjimas, jos meilė

Dievui, jos atsidavimas Dievo valiai išliko ir nemažėjo: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei.“ Vis dėlto jai reikėjo dėmėtis ir širdyje apsvastyti įvykius, lydėjusius Kristaus atėjimą į pasaulį ir į jos gyvenimą. Marija, svarstanti šiuos įvykius savo širdyje, yra mums pavyzdys, parodantis, kaip maldingai naudotis Šventuoju Raštu.

Paprastai įsivaizduojame maldą kaip žodžius, sudėtytus į vaikystėje išmokus poterių arba spontaniškai kylančius iš širdies. Žodžiai iš tikrųjų yra vienas maldos aspektas, tačiau jie turi būti grindžiami tiesioginiu ryšiu su Dievu ir iš jo kilti. Kasdienos gyvenime su draugu pirmiausia turime būti, kad galėtume su juo kalbėti. Panašiai yra ir mums kalbantis su Dievu: turime būti jo akivaizdoje, jo klausytis, jam kalbėti – tai yra tikroji maldą. Rašto skaitymas gali atlikti svarbų vaidmenį atei- nant į Dievo akivaizdą ir jo klausantis. Daugybei mūsų kasdienis Rašto skaitymas yra geriausias įmanomas tramplinas į maldą. Marija mums duoda pavyzdį.

Evangelijose neraskime daug Marijos žodžių. Jose aprašoma, kad ji visą laiką buvo Viešpaties gyvenime, pati likdama atokiau. Marija dalyvavo Kanos vestuvėse, kai, pasak Jono evangelijos, Jėzus parodė savo pirmąjį ženklą. Ji stovėjo Kryžiaus papėdėje. Sekminių dieną buvo Aukštutiniame kambaryje drauge su susirinkusiais mokiniais, ir ant visų nužengė Šventoji Dvasia. Marija nebuvo pašaukta viešai skelbti Gerosios Naujienos, gydyti ligonių ar daryti stebuklą. Jos pašaukimas buvo tiesiog dalyvauti ir saugoti Jėzaus gyvenimo įvykius savo širdyje. Net ir tuomet, kai Jėzaus veiksmai ją glumino ar skaudino – pavyzdžiui, kai dvylikametis Jėzus pasiliko Jeruzalėje, – ji „laikė visus įvykius savo širdyje“ (Lk 2, 52).

Būti Jėzaus akivaizdoje ir laikyti jo žodžius širdyje yra pirmasis maldos žingsnis. Tai taip pat pirmasis Rašto skaitymo vaisius: mes tiesiog dalyvaujame, Dievo išganymo planui skleidžiantis per Abraomą, Mozę, pranašus ir galiausiai – per Jėzų. Mūsų skaitymas, studijos ir ypač Dievo žodžio klausymas iš Rašto puslapių duoda mums lobį, kurį galime laikyti savo širdyje.

Svarstydamas Jėzaus gyvenimo įvykius, Marija ne vien apgalvojo juos iš naujo. Mes persvarstome dalykus, kai jie nėra susiję su mumis ir nedaro mums didelio poveikio. Juo labiau ji nesuko galvos dėl to, kas vyko, – mes kartais panašiai elgiamės, kai gyvenimas, atrodo, nesirutulioja ta vaga, kuria, mūsų manymu, turėtų. Marijos svarstymas buvo ją giliai palietusių įvykių apmąstymas – jis buvo pripildytas tikėjimo, kad Dievo ranka veikė kiekvienu metu, net jeigu ji iki galo nesuvokė Dievo plano. Marija žinojo, jog visa, kas vyksta, vyksta dėl Dievo meilės jo tautai ir jai asmeniškai. Savo širdyje ji saugojo tą meilę ir drauge ją gražino. Marijos apmąstymas buvo pastanga kuo tobuliau atsiliepti ir įžengti į tuos slėpinius, kuriais ji buvo pašaukta gyventi.

Atsižvelgdami į tai, galime geriau suvokti Jėzaus žodžius apie jo motiną: „Jam buvo pranešta: *Tavo motina ir broliai stovi lauke, nori su tavimi pasimatyti*. O jis atsakė: *Mano motina ir mano broliai – tai tie, kurie klausosi Dievo žodžio ir jį vykdo*“ (Lk 8, 20–21). „Jam bekalbant, viena moteris iš minios garsiai sušuko: *Palaimintos iščios, kurios tave nešiojo, ir krūtys, kurias žindai!* O jis atsiliepė: *Dar labiau palaiminti tie, kurie klausosi Dievo žodžio ir jo laikosi*“ (Lk 11, 27–28). Šie žodžiai nebuvo Marijos atmetimas: juk ji išgirdo Dievo kvietimą per angelą Gabrielių ir atsiliepė į jį. Ji iš tikrųjų buvo Jėzaus žodžių ir gyvenimo įvykių liudininkė, laikiusi juos savo širdyje. Tai, ką Šventoji Dvasia joje nuveikė Jėzaus prasidėjimo momentu ir ką toliau tęsė jos gyvenime, buvo daug reikšmingiau negu vien biologinis jos motinystės faktas.

Panašiai kaip Marija laikė visus dalykus savo širdyje, mes esame pašaukti laikyti mums skirtą Dievo žodį, kartodami „dieną ir naktį“ (Joz 1, 8).

Laikytis žodžio

„Jėzus jam atsakė: *Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio, ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime*“ (Jn 14, 23). Mes paprastai suvokiame šią vietą kaip to paties Jono evangelijos skyriaus penkioliktosios eilutės pakartojimą: „Jei mane mylite, – jūs laikysitės mano įsakymų.“ Iš tikrųjų paklusti iš dalies reiškia „laikytis Jėzaus žodžio“. Tačiau posakis „laikytis žodžio“ turi dar gilesnę reikšmę.

Jėzus žadėjo savo mokiniams: „Jei laikysitės mano mokslo, jūs iš tikro būsite mano mokiniai; jūs pažinsite tiesą, ir tiesa padarys jus laisvus“ (Jn 8, 31–32). Tai galėtume nusakyti kitais žodžiais: „Jei ir toliau klausysite mano žodžio ir priimsite jį į širdį, darysite tai, kas iš tikrųjų būtina, kad būtumėte mano mokiniai. Aš apreiškiu tiesą trokštantiems išgirsti mano žodį, o mano apreiškta tiesa parodys jiems teisingą kelią ir duos tikrą laisvę.“

Priešingai nei mokiniai, atmetusieji Jėzų atmetė ir jo žodį. Jėzus jiems parodė, jog jų troškimo jį nužudyti priežastis – jiems skirto žodžio atmetimas: „Aš žinau, kad jūs Abraomo vaikai. Bet jūs norite mane nužudyti, nes mano žodis netarpsta jumyse“ (Jn 8, 37).

Priešybė tampa aiški: atmesti Jėzų reiškia atmesti jo žodį, atsisakyti jo klausyti ir neleisti, kad jis įsiskverbėtų į širdį. Žmonės, kurie seka Jėzų, klausosi jo žodžio, troškta, kad tas žodis juos ugdytų, nuolat jį apmąsto, saugo širdyje ir mintyse, jam paklūsta. Besilaikantieji Jėzaus žodžio leidžia, kad jis juos perskverbėtų ir perkeistų.

Mums pažadėta: „Jei laikysitės mano mokslo, jūs iš tikro būsite mano mokiniai“ (Jn 8, 31). Čia pateikiamas įvaizdis: laikytis Jėzaus žodžio reiškia gyventi jame. Tarsi Jėzaus žodyje gyventume kaip šeimos namuose:

tai saugi ir pažįstama vieta, kur visuomet galime grįžti, kur mylime ir esame mylimi, vieta, leidžianti išsakyti mus kartais varginančiame ar gluminančiame pasaulyje. Dievo žodžio palyginimas su namais turi artimo pažinimo prasmę; jis reiškia ir tai, kad Dievo žodis yra pirmoji vieta, kur įleidžiame šaknis besikeičiančiame ir praeinančiame pasaulyje.

Širdyje saugodami Dievo žodį, padarydami jį savo namais, leisdami jam mus perskverbti, žengiame pirmą maldos žingsnį. Perėjimas nuo skaitymo ir klausymo į maldą nėra staigus. Pagarbiai skaitydami Bibliją, mes iš tikrųjų pradėdame melstis. Tinkamas psalmės skaitymas yra malda. Septynioliktajame Jono evangelijos skyriuje Jėzaus žodžius Tėvui priimame kaip savo maldą, drauge su Kristumi prašydami Tėvą, kad būtume viena su juo ir visais krikščionimis, prašydami, kad būtume pašventinti tiesa. Stebėdamiesi Dievo meile mums, saugodami ją savo širdyje, esame tokios nuostatos kaip apaštalas Paulius, kuris sušuko: „O Dievo turtų, išminties ir pažinimo gelme! Kokie neištiriami jo sprendimai ir nesusekami jo keliai!“ (*Rom 11, 33*), – juk šis šūksnis yra malda.

Šventasis Raštas nėra vien tikrai mums skirtas Dievo žodis. Tai taip pat mūsų kalbėjimasis su Dievu pagal jo įkvėpimą. Biblija nėra vienakryptis kelias, vedantis nuo Dievo į mus; ji ir mūsų bendravimas su Dievu. Šis bendravimas prasideda tuomet, kai klausomės Dievo ir saugome jo žodžius savo širdyje – tas saugojimas tampa mūsų malda.

Vatikano II Susirinkimas moko: „Šventojo Rašto skaitymą turi lydėti malda, idant tarp Dievo ir žmogaus vyktų pokalbis. Juk *kai meldžiamės, jam kalbame; kai skaitome dieviškuosius posakius, jo klausomės*“ (*DV, 25*).

Nors nuo Rašto skaitymo į maldą pereinama laipsniškai, malda skiriasi nuo paprasto Rašto skaitymo. Reguliariai kasdien skaitydami Raštą, siekiame pirmiausia suprasti tekstą ir klausytis Dievo žodžio per Biblijos žodžius. Maldoje pradėdame pokalbį su Dievu ir savo širdies mintis išreiškiame savo arba Rašto žodžiais.

Be laiko, kurį praleidžiame skaitydami Raštą, privalome rasti laiko asmeninei maldai, bendravimui su Dievu. Daugelis maldos laiką pasirenka tuoj pat po Rašto skaitymo, idant išgirstas žodis galėtų tapti pokalbio su Dievu pagrindu. Kiti linkę vėčiau atskirti skaitymo ir maldos laiką. Tačiau kad ir kaip būtų, svarbu apibrėžtai pasirinkti tiek skaitymo, tiek maldos laiką. Neturėtume susitelkti į vieną, taupydami kito sąskaita.

Anksčiau kalbėjome apie kasdienio Rašto skaitymo laiko panaudojimą. Galima taip pat pasiūlyti būdų, kaip naudotis Raštu praturtinant maldoje su Dievu praleidžiamą laiką. Siekdami, kad Rašto skaitymas taptų mūsų gyvenimo dalimi, turime pasiryžti kasdien skai-

tyti Bibliją, panašiai privalome žengti tam tikrus žingsnius, kad iš tikrųjų Dievo žodį saugotume širdyje ir atsilieptume į jį malda. Galime taikyti du metodus – melstis su Raštu ir melstis Rašto žodžiais. Šios priegigos nereikalauja jokio ypatingo pasirengimo, jos tiesiog daugeliui padeda pereiti nuo skaitymo į maldą.

Malda su Šventuoju Raštu

Vienas sėkmingas būdas naudoti Raštą maldoje yra vadovautis sena krikščioniškąja tradicija – „skaityti, mąstyti, melstis“: pirmiausia perskaitome Rašto ištrauką, tuomet mąstome apie ją, tada kalbamės su Dievu maldoje. Praktiškai šios pakopos glaudžiai susijusios. Tai veikiau ne trys etapai, bet trys aspektai to vyksmo, kai mums skaitant Raštą maitinama mūsų malda.

Šiuos žingsnius ar aspektus galime įvardyti ir šitaip: „skaitymas, apmąstymas, klausymas, pokalbis, garbinimas“. Išvardyti veiksmai neišskiria vienas kito, bet yra maldingo naudojimosi Raštu skirtingi aspektai. Skaitome mąstydami, apsvarstydami, kas sakoma. Klausomės Dievo, mums kalbančio per Rašto žodžius, taikydami juos savo gyvenime. Užmezgame pokalbį su Kristumi, su meile atsiliepdami į jo meilę mums, su Jėzumi bendraujame tarsi šnekučiuotumės su bičiuliu. Tačiau mūsų pokalbis su Jėzumi skiriasi nuo paprasto pašnekesio su draugu. Jis yra Kristus, Dievo Sūnus, ir mūsų atsakas jam turi būti garbinimas. Garbinti galime dėkojimo ar šlovinimo malda, tai gali būti visiškai bežodis tylus širdies garbinimas Dievo akivaizdoje.

Anksčiau kalbėjome, kad kasdienis Rašto skaitymas turėtų prasidėti malda – bent paprasta malda: „Kalbėk, Viešpatie, nes tavo tarnas klauso“ (*1 Sam 3, 9*). Kadangi maldoje mums į pagalbą ateina Šventoji Dvasia, kuri įkvepia mus melstis (*Rom 8, 26–27*), turėtume pradėti savo maldą su Raštu šaukdami Šventosios Dvasios artumo ir pagalbos.

Ypač būtina stengtis stoti Dievo akivaizdon. Turime būti vienumoje su Dievu, ne tik kai klausomės, ką jis mums sako Rašto žodžiais, bet ir atsiliepdami jam, bylojančiam per mūsų maldą. Buvimas vienumoje su Dievu nereiškia mūsų problemų ignoravimo ar pastangų vien valios jėga išstumti iš savo proto visus kitus užsiėmimus. Tai reiškia atnešti juos Dievui, sudėti prie jo kojų ir išsivaduoti nuo jų. Mūsų dėmesys turi būti sutelktas į Dievą, o ne į problemas ar išsiblaškimus. Tuomet sugebėsime pažvelgti į savo problemas Dievo šviesoje, jo žvilgsniu. Galėsime klausytis, ką jis mums sako apie problemas, nes labiau klausysimės jo, negu rūpinsimės problemomis.

Buvimas vienumoje su Dievu taip pat nereiškia, kad turėtume užsidaryti nuo visų. Galime būti jo artumoje meldamiesi ir būdami tarp kitų žmonių; kita vertus, galime būti užsidarę savo kambarėlyje, o mintimis skrajoti ka-

žin kur. Būti vienumoje su Dievu – tai visa esybe būti jo artumoje, nesvarbu, ar meldžiamės vieni, ar su kitais.

Taigi pirmiausia turėtume melsti tikro buvimo Dievo artumoje. Šia malda turėtume prašyti, kad Šventoji Dvasia patrauktų mus į vienumą su Dievu, padarytų dėmesingus jo žodžiui, gebančius su meile atsiliepti į jo meilę mums. Nereikia reikalauti iš savęs akimirksniu pasiekti kažkokią mistinę būseną, tačiau taip pat nederėtų apleisti šios maldos; geriau keletą minučių ilgiau pasiręngti, negu išsiveržti į maldai skirtą laiką su mintis užvaldžiusiais išsiblaškymais.

Nuo pradžios maldos pereinant prie maldos su Šventuoju Raštu galimos kelios priegios – jomis visomis siekiama to paties tikslo ir jos turi bendrų bruožų.

Viena priega yra perskaityti Biblijos vietą, tuomet ją apmąstyti ir pradėti su Kristumi pokalbį, pagrįstą mūsų skaitymu ir mąstymu. Pasirinkti galime tą Rašto vietą ar skyrių, kuriuos esame numatę tą dieną skaityti, ypač jei skaitome Naująjį Testamentą. Taip pat skaitinys gali būti specialiai parengtas maldai – galbūt tai ištrauka iš Evangelijų, – pavyzdžiui, jei Raštui skaityti skirtu laiku skaitome Senąjį Testamentą ir mums ta medžiaga naudotis kaip pagrindu maldai pasirodys per sudėtinga.

Skaitinio apimtis neturi būti didelė – užtenka keleto pastraipų. Mums reikia pagrindo apmąstymui ir maldai; nebūtina susipažinti su visu knygos skyriumi ar peržvelgti visą Šventojo Rašto knygą. Rūpestingai perskaitytą pasirinktą ištrauką apmąstome, skonėjamės ja, sugeriamo ją mintimis bei širdimi ir klausomės, ką Viešpats mums per ją sako. Tuomet tai gali tapti mūsų maldos ir pokalbio su Kristumi medžiaga.

Kita priega yra patį skaitymą padaryti malda, pokalbiu su Kristumi. Tuomet reikia skaityti labai lėtai, stabtelint prie kiekvienos eilutės, kartais kiekvieno žodžio. Perskaitome eilutę, ją apmąstome, klausomės per ją mums bylojančio Dievo žodžio ir atsiliepiame iš visos širdies. Galime pereiti prie kitos eilutės tik tuomet, kai perpratome visą pirmosios reikšmę, įsidėjome ją į savo širdį Dievo akivaizdoje.

Meldžiantis šiuo būdu, nenustatoma pasirinkto teksto apimtis. Jei skaitome ištrauką, nelabai stipriai bylojančią mūsų širdžiai, pasibaigus maldos laikui gali pasirodyti, kad perskaitėme visai nemažai – tiesiog tą dieną jokia perskaityta Rašto vieta nesuteikė pakankamai medžiagos apmąstymui ir maldai. Kitą dieną, gal ėmęsi kitos Rašto knygos, pamatysime, kad visas maldos laikas praėjo apmąstant vienintelę eilutę ir meldžiantis vien jos sukeltomis išvalgomis.

Kad ir kokią metodą pasirinktume, turime pirmiausia turėti galvoje, jog skaitome ir meldžiamės siekdami gi-

liau įžengti į Kristaus gyvenimą. Nesistengiame būtinai peržvelgti tam tikrą Rašto dalį. Nesistengiame atitekti visų tobulos maldos kriterijų. Gali pasitaikyti gerų ir nesėkmingų dienų, gali tekti patirti sausrą ir nusivylimą. Galime išgyventi, kad Dievas meilingai siekia bendrystės, panašiai kaip apreikšdamas sužadėtuves su išrinktąja Izraelio tauta. Svarbi mūsų ištikimybė ir širdies nuostata atsigrežiant į jį ir atsiveriant Šventosios Dvasios galybei. Mūsų gaunamos išvalgos ir patiriama maldos gelmė yra Šventosios Dvasios dovana, ji pavaldi jos, o ne mūsų kontrolei.

Dažniausiai naudojamos abiejų minėtų metodų deriniu. Reguliariu skaitymo metu verta pasižymėti eilutes, patraukiančias dėmesį ir užgaunančias širdį. Tikėtina, kad jos teiks peno apmąstymui ir bus pritaikomos gyvenime. Jei kuri nors perskaityta eilutė tiesiogiai byloja taip, tarsi per ją Viešpats kalbėtų asmeniškai man, žinoma, verta ją pasižymėti, – o kartais čia pat pereiti į maldą, atidedant užsibrėžtą skaitymą vėlesniam laikui.

Pabaigę skaityti, pasižymėtas vietas galime apmąstyti atskirai po vieną. Jos tampa maldos pagrindu ir leidžia klausytis, ką Viešpats nori per tai pasakyti. Patirtis rodo, jog net iš pažiūros „sausose“ Rašto vietose atsiranda tai, kas šviežiai ir netikėtai užgauna mintį ir duoda peno maldai. Jei viena pasižymėta vieta nesuteikia maldai atspirties, galime imtis kitos. Tačiau dažniausiai jau pirmosios ištraukos pakanka kaip medžiagos skirtam maldos laikui – iš naujo apmąstant jos žinią, pritaikymą asmeniniam gyvenimui, leidžiant išsismelkti į širdį išgirstajam Dievo žodžiui.

Meldžiantis su Raštu minėtais metodais gresia vienas pavojus: maldos laikas gali virsti vien Rašto skaitymo laiku. Kad ir kaip svarbu skaityti Raštą, būtina taip pat melstis. Dažnai geriausia malda būna atsiliepiamas į skaitytą ir apmąstytą Rašto žodį. Rašto skaitymas bei studijos niekuomet neturėtų pakeisti maldingo atsigrežimo į Dievą ir pokalbio su juo. Jei suvokiame, kad praleidžiame vis daugiau laiko skaitydami Raštą, turėtume imtis tinkamų priemonių pusiausvyrai atgauti. Gal Viešpats ir nori, kad daugiau skaitytume Raštą, tačiau veikiausiai jis nenori, kad skaitytume maldos sąskaita.

Svarbu, kad mūsų skaitymas vestų į maldą ar taptų malda. Apie Kristų Šventajame Rašte skaitome kaip apie „jį“, o malda kreipiamės į jį „Tu“. Nepasitenkiname vien skaitydami apie jį, bet kalbame kaip asmuo su asmeniu. Šv. Teresė Avilietė apibūdino maldą kaip pokalbį širdis į širdį su Tuo, kuris mus myli; ji aiškino, jog malda reiškia ne daug galvoti, bet daug mylėti. Šios išvalgos padeda Raštu grindžiamai maldai.

Skaitymas ir apmąstymas suteikia mums medžiagos pokalbiui su Kristumi. Pavyzdžiui, jei tą dieną skaitome

Evangelijos palyginimą apie sūnų palaidūną, dienos malda gali būti sutelkta į nuodėmingumą ir nuolatinio atleidimo poreikį. Galime išsakyti Kristui savo troškimą jį mylėti ir gailėtis, kad nemylime jo tobulai. Galime prašyti jo stiprybės pradėti iš naujo ir vėl grįžti į Tėvo namus. Galime dėkoti už tai, kad Tėvas mūsų su ilgesiu ieško ir laukia grįžtant. Galime džiaugtis, jog jis pasitikdamas rengia puikų pokylį.

Maldos pokalbį nulemia skaitoma Rašto vieta, Šventosios Dvasios įkvėpimai ir mūsų poreikiai. Kai kurios vietos kreipia džiaugtis Dievo meile ir dėkoti už ją. Kitos vietos atskleidžia, ką reiškia būti mokiniu, atiduoti savo gyvenimą – tai gali įkvėpti nusižeminus parpulti žemėn atsiduodant Dievui.

Kad ir kokią ištrauką skaitytume, šventoji Teresė siūlo pokalbiui du raktus: pirma, mūsų malda turi būti paprastas, bet nuoširdus pokalbis, jis turi būti neformalus ir nepretenzingas. Antra, šiam pokalbiui labiau būdinga mūsų meilė negu minties ar išraiškos protinumas. Tai mūsų atsakymas, kai klausomės Dievo žodžio, bylojančio mums per Rašto žodžius.

Mūsų pokalbyje nebūtinai turi būti daug žodžių – galima apsieti visai be jų. Gali atsitikti taip, kad imsime spontaniškai šlovinti Dievą dėkodami už jo meilę mums, džiaugdamiesi, kad jis yra Dievas ir kad pašaukė mus pas save. Jausdami spontanišką troškimą giedoti, nemanykime, jog tai nederu. Pati Šventoji Dvasia vadovauja mūsų maldai: „Dvasia ateina pagalbon mūsų silpnumui. Mes juk nežinome, ko turėtume deramai melsti, todėl pati Dvasia užtaria mus neišsakomais atodūsiams. Širdžių Tyrėjas žino Dvasios troškimus, kad ji užtaria šventuosius pagal Dievo norą“ (*Rom 8, 26–27*).

Mūsų pokalbis lygiai taip pat gerai gali baigtis tylą, pagarbia baimė Dievo akivaizdoje ramiai ilsintis jo rūpestingos meilės glėbyje. Šventieji mus moko melstis be žodžių: tai tiesiog buvimas Dievo artumoje, apimtam mumyse esančios jo Dvasios. Daugeliui tai gali būti atsitiktinė patirtis – jos neįstengsime pasiekti savo pastangomis, bet galime priimti kaip Dievo siųstą dovaną. Tiek šlovinimo šūksniai, tiek ramus buvimas prie Jėzaus kojų yra vertingi maldos būdai, deramai atbaigiantys iš Rašto kylančią malda. Jėzus sveikino minios šūksnius, sakydamas, jog jei žmonės tylės, akmenys šauks; jis taip pat pagyrė Mariją, tyliai parimusią prie jo kojų ir klausiusią jo žodžių.

Melstis Rašto žodžiais

Kitas būdas praturtinti malda yra melstis Biblijoje esančiomis maldomis, padarant jas įprastine savo maldos gyvenimo dalimi.

Kai apaštalai paprašė Jėzaus išmokyti juos melstis, jis išmokė juos maldos, kurią daugelis žino kaip „Tėve

mūsų“. Ji mums taip gerai žinoma, kad dažnai ją kalbėdami nesusimąstome, kokia yra visa tariamų žodžių prasmė. Verta imtis periodiškai apmąstyti „Tėve mūsų“ tekstą, susitelkiant ties kiekvieno žodžio reikšme, meldžiantis lėtai ir sąmoningai. Jau pirmieji žodžiai „Tėve mūsų“ yra tokie apstūs prasmingumo, kad gali būti apmąstymų ir pokalbio su Dievu pagrindas.

Tačiau „Tėve mūsų“ nėra vienintelė Naujojo Testamento malda. Apreiškimo knygoje užrašytas Jono regėjimas, kai danguje skamba šventųjų bei angelų maldos. Jos išreiškia nesuvokiamą Dievo didybę, jomis garbinama ir šlovinama: „Šventas, šventas, šventas Viešpats, visagalis Dievas, kuris buvo, kuris yra ir kuris ateis!“ (*Apr 4, 8*). Kai kuriuose Pauliaus laiškuose aiškiai cituojami ankstyvieji Bažnyčioje giedoti himnai. Ryškiausias tokių himnų pavyzdys pateikiamas Laiške filipiečiams (*2, 6–11*); kitas pavyzdys yra *Kol 1, 15–20*.

Senajame Testamente taip pat yra maldų. Mozės pergalės giesmė perėjus per Raudonąją jūrą (*Iš 15, 1–18*) yra viena iš daugelio giesmių, kuriomis šlovinamas Dievas ir jam dėkojama už išgelbėjimą. Šių maldų galime rasti ir kitose Senojo Testamento knygoje. Kai kuriuose Biblijos vertimuose stengiamasi išryškinti, kad tai yra šlovinimo himnai.

Būdingos Biblijos maldos yra psalmės. Psalmės išsirutuliojo iš išrinktosios tautos maldos bei garbinimo praktikos. Daugelis jų skirtos giedoti šventykloje. Psalmės parašytos beveik per aštuonis šimtmečius, jos atspindi besikeičiantį izraelitų likimą per visą tą laiką. Kai kurios yra šlovinimo himnai; kai kuriomis dėkojama Dievui už išlaisvinimą nuo priešų. Kitose psalmėse maldaujama Dievo išlaisvinti, klausiamo, kiek ilgai teks laukti, kol jis įsikiš ir vėl išgelbės savo tautą. Psalmės pagal pradinį sumanymą buvo skirtos giedoti. Jų muzika neišliko, liko tik poetinė forma.

Psalmėmis meldėsi Jėzus ir jo sekėjai. Pavyzdžiui, kančios išvakarėse „pagiedojo himną, jie išėjo į Alyvų kalną“ (*Mt 26, 30*). Psalmės buvo ankstyvosios Bažnyčios maldos: „Kalbėkitės psalmių, himnų bei dvasinių giesmių žodžiais, giedokite ir šlovinkite savo širdyse Viešpatį“ (*Ef 5, 19*). „Su dėkinga širdimi giedokite Dievui psalmes, himnus ir dvasines giesmes“ (*Kol 3, 16*). „Kas nors džiaugiasi? Tegul gieda“ (*Jok 5, 13*).

Turėtume padėti pastangų, kad psalmės taptų mūsų maldomis. Psalmės yra įkvėptos Šventosios Dvasios – visų maldų įkvėpėjos. Psalmės nuo Dovydo laikų iki dabar yra Dievo pašauktųjų maldos; Bažnyčia jas vertino nuo Kristaus laikų.

Mums gali pasirodyti sunku melstis kai kuriomis psalmėmis. Kai kur psalmėse reiškiami jausmai, su kuriais nenorėtume tapatintis: tai didžiavimasis savo teismu, panieka priešams. Abejotina, ar daugelis mūsų

galėtų paprastai, autentiškai melstis: „Teapiberia Viešpats juos žarijomis! Tebūna sužerti į duobę, kad niekad nesikeltų!“ (Ps 140, 11). Nors tai kraštutinis pavyzdys, yra tikra tai, jog kai kurios psalmės labiau išreiškia mūsų jausmus negu kitos.

Daugelyje psalmių labai gerai išsakoma tai, ką norime išreikšti savo maldoje. Gali būti, kad pirmą kartą perskačius visas šimtą penkiasdešimt psalmių vos pusė jų pasirodys bylojančios į širdį. Tačiau tikėtina, kad vėliau pamėgsime melstis ir tomis, kurios iš pradžių atrodė neturinčios nieko bendro su mūsų gyvenimu. Nebūtinai kiekviena psalmė išreiškia mūsų išgyvenamą nuotaiką. Kai kurios jų (pavyzdžiui, 51-oji) labiau tinka nuodėmėms išpažinti ir prašyti atleidimo. Kitos išreiškia šlovinimą, dar kitos pagalbos šauksmą. Maldos gyvenimą palyginus su metų laikais, galima sakyti, kad kiekvienam metų laikui yra tinkamų psalmių.

Pirmasis žingsnis meldžiantis psalmėmis yra susipažinti su jomis ir toliau brandinti pažinimą. Pradžioje verta jas perskaityti ir studijuoti kaip ir kiekvieną kitą Rašto dalį. Studijuojant dera atsižvelgti į tai, kad psalmės yra poezija. Iš įvairių vertimų pasirenkame tą, kurio ritmika ir vaizdiniai geriausiai mums byloja. Iš pagrindų susipažinę su psalmėmis galime pradėti jomis naudotis. Mums naudinga, kad psalmės yra labai įvairios. Galbūt norėsime pradėti savo maldos laiką recituodami psalmę. O gal savo maldą užbaigsite pasirinkdami iš jūsų jau pamėgtų psalmių tą, kuri geriausiai apibendrina ir atspindi tos dienos maldą.

Maldos vaisius

Kristus mus pašaukė į vienybę su Dievu. Esame pašaukti bręsti pagal Kristaus paveikslą kasdien augdami Šventosios Dvasios mummyse puoselėjamu gyvenimu ir išreiškdami jį meile bei tarnyste kitiems. Maldos tikslas yra vienybė su Dievu, mūsų gyvenimo perkeitimas į Kristaus atvaizdą. Šventuoju Raštu grindžiama malda ypač kreipia į šį tikslą, kadangi skaitant jis nuolat išlieka prieš mūsų akis.

Mūsų malda turi būti tikras „Viešpaties ieškojimas“. Kartais Rašto žodžiais tarsi skydu prisidengiama vengiant akis į akį sutikti Jėzų ir pripažinti jo viešpatavimą: „Jūs tyrinėjate Raštus, nes manote juose rasią amžinąjį gyvenimą. Tie Raštai ir liudija už mane, bet jūs nenorite ateiti pas mane, kad turėtumėte gyvenimą“ (Jn 5, 39–40). Taigi mūsų skaitymas ir malda turi būti ne tik žodžių klausymasis ar jų vartojimas, bet gyvo Jėzaus buvimo pripažinimas ir meilingas atsigręžimas širdimi į jį. Jėzaus kvietimas „Sek paskui mane“ nėra vien tik pakvietimas gyventi laikantis tam tikro gyvenimo būdo ar aukštų moralinių standartų; pirmiausia tai kvietimas užmegzti asmeninį ryšį su juo. Krikščionybės esmė yra sekti ne pateikta doktrina, bet Jėzaus Kristaus asmeniu.

Rašto skaitymu pagrįsta kasdienė malda turėtų padėti mums siekti vienybės su Dievu kasdieniuose gyvenimo įvykiuose. Tinkamai klausydamiesi, išgirsime Dievą, mums švelniai kalbantį apie konkrečius gyvenimo rūpesčius ir ypatingas mūsų meilės reikalingas situacijas. Evangelistas Jonas nurodė, kad nepajėgdami mylėti brolio ar sesers, kuriuos matome, vargiai galėsime mylėti Dievą, kurio nematome (1 Jn 4, 20). Tinkamas Rašto skaitymas turėtų išlaikyti mūsų maldos sąsają su žeme tam, kad ji iš tikrųjų būtų nukreipta į dangų.

Tuo pat metu „čia mes neturime išliekančio miesto, bet ieškome būsimąjo“ (Žyd 13, 14). Malda stojame priešais Dievo slėpinį, siekdami giliau jį pažinti. Bažnyčios šventiesiems malda buvo tas kelias, kuriame pažinimas ir meilė galiausiai tapo tuo pačiu dalyku, pasirengimu tai dienai, kurią pamatysime Dievą akis į akį. Paulius meldė, kad Efezo krikščionys augtų Dievo pažinimu: „kad mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Dievas, garbės Tėvas, suteiktų jums išminties ir apreiškimo Dvasią ir jūs galėtumėte jį pažinti; kad apšviestų jūsų širdies akis ir jūs pažintumėte, kokia yra viltis, į kurią jūs esate pašaukti, koks jo šventųjų garbingo paveldo turtas ir kokia nepalyginama jo galybės didybė mums, tikintiesiems, veikiant jo neribotai jėgai“ (Ef 1, 17–19). Pabrėžtina, kad Pauliaus malda nurodo į apreiškimos dalykus; mūsų kelias į pilnutinį Dievo pažinimą turi vadovautis jo paties Apreiškimo. Šventajame Rašte turime ieškoti Dievo apreiškimo, kad mūsų maldingumas augtų pažįstant jį.

Gilinant šį pažinimą ir meldžiantis Šventosios Dvasios vaidmuo yra labai svarbus. „Dievas mums tai apreiškė per Dvasią, nes Dvasia visa pažįsta, net Dievo gelmes“ (1 Kor 2, 10). Iš Tėvo gelmių kylanti Dvasia apreiškia mums Tėvą; Tėvui meldžiasi mūsų gėlmėse esanti Dvasia. Dievo žodžio klausymosi ir mūsų atsako maldoje galutinis vaisius yra ši dvejopa Šventosios Dvasios veikla. Ši veikla padaro mus panašius į Kristaus atvaizdą ir vienija su Tėvu. Maldos kelias yra kelias pas Tėvą.

(Pabaiga)

Parengė K. L.

Popiežius: krikščionys privalo ginti teisę į gyvybę

(KAP) Pasak popiežiaus Benedikto XVI, krikščionys pašaukti aktyviai ginti įvairiopai puolamą teisę į gyvybę. Vasario 24 d. priimdamas Popiežiškosios gyvybės akademijos visuotinio susirinkimo dalyvius, popiežius apgailėstavo, jog priešiskumas gyvybei didėja bei reiškiasi vis naujomis formomis. Daugelyje Lotynų Amerikos šalių, taip pat besivystančiose šalyse didėja spaudimas legalizuoti abortus; nepaisant žalingo poveikio socialinėje ekonominėje srityje, stiprinama „gyventojų skaičiaus kontrolės“ politika. Dangstantis biotechnine pažanga, Vakarų pasaulyje, pasak Benedikto XVI, imami taikyti subtilūs eugenikos metodai. Tai daroma tariamos individo gerovės vardu ir einama net iki „tobulo vaiko“ paieškos. Kartu pasitaiko siekių skatinti santuokai alternatyvias gyvenimo formas. Popiežius, kreipdamasis į Gyvybės akademijos visuotinio susirinkimo narius, pabrėžė sąžinės ugdymo svarbą tokių pasikėsinimų į teisę gyventi akivaizdoje. Ugdyti sąžinę mūsų dienomis „sunku ir keblu“, tačiau būtina. Juk šiandieniam postmodernistinės sekularizacijos etape net tik atmetama krikščionių tradicija, bet ir nepasitikima proto gebėjimu pažinti tiesą. Juo labiau būtina įštrinti sąžinę teisės į gyvybę atžvilgiu. Popiežius priminė Vatikano II Susirinkimo mokymą apie sąžinę: „Žmogus turi Dievo jo širdyje įrašytą įstatymą. Šio įstatymo laikymasis yra žmogaus kilnumo esmė. Žmonės turėtų skirti, kas gera ir bloga, net jei tam trukdytų socialinė aplinka, kultūrinis pliuralizmas ir besikertantys interesai.

Nepakanka prabėgomis prisiliesti prie svarbiausių tikėjimo tiesų vaikystėje, būtinas nuolatinis tikėjimo ugdymas, apimantis įvairius gyvenimo etapus. Tikrai taip krikščionys gali išmokyti tinkamai įvertinti biomedicininės problemas lytiškumo, besirandančios gyvybės, giminės pratęsimo, rūpinimosi pagyvenusiaisiais bei ligoniais srityse. Benediktas XVI pabrėžė būtinybę pirmiausia jaunuoliams perteikti su kūniškumu, lytiškumu, meile, giminės tęsimu, pagarba gyvybei visais jos tarpsniais susijusias moralines problemas. Ginant bei skatinant „tiesos spindesį“ gyvybės slėpinio atžvilgiu, jis laukias medikų, filosofų, teologų indėlio. Kylant grėsmei žmogaus gyvybės vertybei, ypač reikšminga Bažnyčios magisteriumo ir pasauliečių pastangų sąveika. Laiduoti teisę į gyvybę – visų pareiga, nuo kurios vykdymo priklauso žmonijos ateitis.

ES studija apie religijos reikšmę piliečių gyvenimui

(KAP) Gyventojai atskirose Europos Sąjungos šalyse labai skirtingai vertina religijos reikšmę. Tai atspindi vasario 26 d. Briuselyje pristatyti statistikos tarnybos *Eurostat* duomenys. Tai, kad religija jų gyvenime „svarbi, pripažino 88 proc. maltiečių ir 87 proc. lenkų, tuo tarpu 72 proc. belgų ir 70 proc. čekų religijai neskyrė jokios reikšmės. Vidutiniškai Europos Sąjungoje religiją reikšminga laiko 53 proc., nereikšminga – 46 proc. apklaustųjų. Religija taip pat reikšminga tose šalyse, kuriose vyrauja ortodoksai, – Graikijoje, Kipre ir Rumunijoje (po 86 proc.), tuo tarpu daugelis estų, švedų (po 69 proc.) ir ispanų (65 proc.) didelės reikšmės jai neteikia.

Filmas apie „Jėzaus kapą“ – „fantazinė archeologija“

(KAP) Žiniasklaidoje didelio atgarsio sulaukusį Jameso Camerono dokumentinį filmą apie tariamo Jėzaus kapo atradimą Vatikano radijas pavadino „pseudoatradimu“ ir „fantazine archeologija“. Interviu Vatikano radijui Popiežiškosios krikščioniškosios archeologijos komisijos sekretorius Fabrizio Bisconti pareiškė, jog tokie įrašuose vartojami vardai kaip „Jėzus, Juozapo sūnus“ to meto Jeruzalėje buvę labai dažni, radiniuose jie pasitaiko maždaug 70 kartų. Pasak Bisconti, šiandien gyvename pseudoistorinių rekonstrukcijų laikotarpiu. Su istorine tiesa toks reiškinys neturįs nieko bendra. Tačiau dėl tokių istorijų per žiniasklaidą keliamas didžiulis ažiotažas. Tai pasakytina ir apie Camerono „atradimus“ jo naujame darbe „The Lost Tomb of Jesus“.

Kovo 5 d. Izraelyje per televiziją parodytas Camerono filmas didžiuosiuose laikraščiuose susilaukė negailėstingos kritikos. Nusivylimą ir net pasipiktinimą reiškė ir archeologai. „Filme daug netikslumų ir net apgavysčių“, – Vokietijos katalikų žinių agentūrai KNA pareiškė Izraelio archeologas Amosas Kloneris, pats minėtąjį kapą 1980 m. atradęs, ištyręs ir 1996 m. paskelbęs apie radinius mokslinę publikaciją. Filme jis nepamatęs nieko, kas leistų moksliskai tvirtinti, jog kape palaidotas Jėzus ir „jo šeima“. „Ten kaip faktai pateikiami fantazijos dariniai. Jų niekas negali rimtai traktuoti“, – sakė Kloneris.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“